

EBA/GL/2022/14

20 октомври 2022 г.

Насоки, издадени въз основа на член 84, параграф 6 от Директива 2013/36/ЕС

за определяне на критерии за установяването, оценката, управлението и редуцирането на рисковете, произтичащи от потенциални промени в лихвени проценти и за оценката и наблюдението на риска от кредитния спред на дейностите на институциите извън търговския портфейл

Съкращения

БД	безсрочни депозити
БКБН	Базелски комитет по банков надзор
БСК1	базов собствен капитал от първи ред
ВААК	Вътрешен анализ на адекватността на капитала
ВСИ	вътрешна система за измерване
ГУБС	Група на участниците от банковия сектор
Делегиран регламент относно ОЛП	Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията
ДКИ	Директива за капиталовите изисквания (Директива 2013/36/ЕС)
ДПД	доходи под риск
ЕБО	Европейски банков орган
ИС	икономическа стойност
ИСК	икономическа стойност на капитала
ИСР	икономическа стойност под риск
ИТ	информационни технологии
КОВ	количествена оценка на въздействието
КУАП	Комитет за управление на активите и пасивите
ЛП	лихвен процент
ЛРБП	лихвен риск, произтичащ от банковия портфейл (посочен в ДКИ като лихвен риск, произтичащ от дейности извън търговския портфейл)
МСФО 9	Международен стандарт за финансово отчитане 9 — Финансови инструменти
НЕ	необслужвани експозиции
НЛД	нетен лихвен доход
ОПР	отчет за приходите и разходите
ПНПО	Процес на надзорен преглед и оценка
РКИ	Регламент за капиталовите изисквания (Регламент (ЕС) № 575/2013)
РКСБП	риск от кредитния спред, произтичащ от банковия портфейл (посочен в ДКИ като риск от кредитния спред, произтичащ от дейности извън търговския портфейл)
ССДВП	справедлива стойност през друг всеобхватен доход
УАП	управление на активите и пасивите
УИС	управленска информационна система

1. Спазване на насоките и задължения за докладване

Статут на насоките

1. Настоящият документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на Насоките.
2. В Насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези Насоки, следва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят правната си рамка или надзорните си процеси), включително когато Насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 02.05.2023 компетентните органи трябва да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват настоящите Насоки, а в противен случай — да изложат причините за неспазването им. Ако в посочения срок не постъпи уведомление, ЕБО ще счита, че компетентните органи не спазват насоките. Уведомленията следва да се изпращат чрез формуляра, достъпен на уебсайта на ЕБО, като се посочи референтен номер „EBA/GL/2022/14“. Уведомленията трябва да се подават от лица, имащи подходящи правомощия да отчетат спазване от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването също трябва да бъде докладвана на ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

2. Предмет, обхват и определения

Предмет и обхват на прилагане

5. В настоящите насоки в съответствие с член 84, параграф 6 от Директива 2013/36/ЕС се уточняват:
- а) Критериите за установяване, управление и редуциране от страна на институциите на ЛРБП, ако те прилагат вътрешни системи или използват стандартизирана методика или опростена стандартизирана методика за оценка на ЛРБП.
 - б) Критериите за оценка — измерване на ЛРБП, ако дадена институция прилага вътрешни системи за него.
 - в) Критериите за оценка и наблюдение от страна на вътрешните системи на институциите на РКСП.
 - г) Критериите за определяне кои от вътрешните системи за ЛРБП, въведени от институциите, не са задоволителни за целите на член 84, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС.

Адресати

6. Насоките са предназначени за компетентните органи, както са посочени в подточка (i) от член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, и за финансовите институции, както са посочени в член 4, параграф 1 на този Регламент, които са също институции в съответствие с точка 3 от член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Определения

7. Ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Директива 2013/36/ЕС² и в Регламент (ЕС) № 575/2013³, имат същото значение в Насоките. В допълнение, за целите на настоящите насоки се прилагат следните определения:

Лихвен риск, произтичащ от дейности извън търговския портфейл	Текущият и бъдещият риск от отрицателно въздействие върху икономическата стойност на капитала на институцията или върху нетния лихвен
---	---

² Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (1) — ОВ L 176, 27.6.2013 г.

³ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 — ОВ L 176, 27.6.2013 г.

	<p>доход на институцията, като се вземат предвид промените в пазарната стойност, според случая, които произтичат от неблагоприятните промени в лихвените проценти, засягащи чувствителните към лихвените проценти инструменти, включително риска от несъответствие, базисния риск и опционния риск.</p>
Инструменти, чувствителни към лихвения процент	<p>Активи, пасиви и задбалансови позиции извън търговския портфейл, които са чувствителни към промени в лихвения процент (без активите, приспаднати от базовия собствен капитал от първи ред, напр. недвижими имоти или нематериални активи, или капиталови експозиции извън търговския портфейл).</p>
Инструменти, чувствителни към кредитния спред	<p>Активи, пасиви и задбалансови позиции извън търговския портфейл, които са чувствителни към промени в кредитния спред (без активите, приспаднати от базовия собствен капитал от първи ред, напр. недвижими имоти или нематериални активи, или капиталови експозиции извън търговския портфейл).</p>
Риск от несъответствие	<p>Риск, произтичащ от сročната структура на чувствителни към лихвения процент инструменти, който е породен от разлики във времето на промените в техните лихвени проценти, обхващащ промени в сročната структура на лихвените проценти, които се случват равномерно по цялата крива на доходността (паралелен риск) или неравномерно в отделните ѝ точки (непаралелен риск).</p>
Базисен риск	<p>Риск, произтичащ от въздействието на съответните промени в лихвените проценти върху чувствителни към лихвения процент инструменти, които имат сходен срок до падежа, но са оценени с различни лихвени индекси. Базисният риск произтича от непълната корелация на корекцията на получените и платени лихви за различни чувствителни към лихвения процент инструменти, които иначе имат сходни характеристики по отношение на промените в лихвения процент.</p>
Опционен риск	<p>Риск, произтичащ от опции (вградени и изрични), когато институцията или неин клиент могат да променят нивото и разпределението във времето на своите парични потоци, по-специално рискът, произтичащ от чувствителни към лихвения процент инструменти, при които притежателят почти със сигурност ще упражни опцията, ако е в негов финансов интерес да го направи (вградени или изрични автоматични опции), както и рискът,</p>

	<p>произтичащ от изрично вградена гъвкавост или в условията на чувствителните към лихвения процент инструменти, така че промените в лихвените проценти могат да предизвикат промяна в поведението на клиента (вграден поведенчески опционен риск).</p>
<p>Риск на кредитния спред от дейности извън търговския портфейл (РКСБП)</p>	<p>Риск, обусловен от промени в пазарната цена за кредитен риск, за ликвидност и за потенциално други характеристики на инструменти с кредитен риск, който не е обхванат от друга съществуваща пруденциална рамка, като например ЛРБП или от очаквания кредитен риск/риска от преминаване в неизпълнение.</p> <p>РКСБП отразява риска от променящия се спред за даден инструмент, като същевременно се допуска същото ниво на кредитоспособност, т.е. как кредитният спред се движи в рамките на определен диапазон на рейтинг/вероятност от неизпълнение.</p>
<p>Измерители за нетния лихвен доход</p>	<p>Измерители за промени в очакваната бъдеща рентабилност в рамките на даден времеви хоризонт, произтичащи от движения на лихвени проценти, в случай на ЛРБП; или от промени в кредитен спред, в случай на РКСБП. Те обхващат приходите от лихви и разходите за лихви.</p>
<p>Измерители за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност</p>	<p>Измерителите за нетния лихвен доход след отчитането/вземането под внимание на промените в пазарната стойност на инструментите в зависимост от счетоводното третиране или чрез измерването по справедлива стойност, или чрез национални общоприети счетоводни принципи (nGAAP).</p>
<p>Измерители на икономическа стойност (ИС)</p>	<p>Измерители на промените в нетната настояща стойност на чувствителните към лихвения процент инструменти през оставащия им живот, произтичащи от промени в лихвените проценти, в случай на ЛРБП; или на промени в нетната настояща стойност на инструменти, чувствителни към промени в кредитен спред през оставащия им живот, в резултат на движение на кредитен спред, в случай на РКСБП. Измерителите на ИС отразяват промени в стойността през оставащия срок на чувствителните към лихвения процент инструменти, в случай на ЛРБП, или на инструментите, чувствителни към риска от кредитния спред, в случай на РКСБП — т.е. до преустановяване на всички позиции.</p>
<p>Измерители на икономическа стойност на капитала (ИСК)</p>	<p>Специфична форма на измерител на ИС, при която капиталът се изключва от паричните потоци.</p>

Условно моделиране на парични потоци	Моделиране на парични потоци при допускане, че времето или размерът на парични потоци зависи от конкретния сценарий за лихвения процент.
Безусловно моделиране на парични потоци	Моделиране на паричните потоци при допускане, че времето и размерът на парични потоци не зависи от конкретния сценарий за лихвения процент.
Баланс с преустановяване	Баланс, включващ балансови и задбалансови позиции, при които съществуващите позиции извън търговския портфейл се амортизират и не се заменят от нови дейности.
Динамичен баланс	Баланс, включващ балансови и задбалансови позиции, отразяващ бъдещите бизнес очаквания, коригирани спрямо съответния сценарий по последователен начин.
Постоянен баланс	Баланс, включващ балансови и задбалансови позиции, при които общият размер и структура се поддържат чрез замяна на позициите, достигнали своя падеж, или преоценяване на паричните потоци с нови парични потоци, които имат сравними характеристики по отношение на размер, период на преоценка и компоненти на спреда.
На дребно	Физическо лице или МСП, когато МСП би отговаряло на изискванията за класа експозиции на дребно съгласно стандартизирания или вътрешнорейтинговия подход за кредитен риск, или дружество, което отговаря на условията за третирането, посочено в член 153, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и когато съвкупните депозити на това МСП или дружество на групова основа не надвишават 1 милион евро.
Транзакционни депозити и сметки	Транзакционни депозити и транзакционни сметки са тези безсрочни депозити на дребно, при които се извършват редовни транзакции (напр. при които редовно постъпват заплати) или тези безсрочни депозити на дребно, които са безлихвени, дори в среда с високи лихвени проценти. Други депозити на дребно следва да бъдат считани за държани по нетранзакционна сметка.
Измерители за ЛРБП	Измерители за икономическа стойност (ИС) и измерители за нетен лихвен доход при промени в пазарната стойност, прилагани в контекста на чувствителността към промени в лихвените проценти.
Измерители за РКСБП	Измерители за икономическа стойност (ИС) и измерители за нетен лихвен доход при промени в пазарната стойност, прилагани в контекста на чувствителността към промени в пазарните кредитни/ликвидни спредове.

3. Въвеждане

Дата на прилагане

8. Настоящите насоки се прилагат от 30 юни 2023 г., с изключение на раздели 4.5 и 4.6, които се прилагат от 31 декември 2023 г.

Отмяна

9. Насоките относно управлението на лихвения риск, произтичащ от дейности извън търговския портфейл (EBA/GL/2018/02)⁴, се отменят, считано от датата на прилагане на настоящите насоки.

⁴ Вж. тук.

4. Насоки относно управлението на лихвения риск и оценката и наблюдението на риска от кредитния спред, произтичащ от дейности извън търговския портфейл

4.1 Общи разпоредби

4.1.1 ЛРБП и РКСБП

(i) ЛРБП

10. Институциите следва да третират ЛРБП като важен риск и винаги да го оценяват самостоятелно, изрично и подробно в своите процеси за управление на риска и процеси за вътрешна оценка на капитала.

11. Институциите следва да установят своите експозиции към ЛРБП и да гарантират, че те се измерват, наблюдават и контролират по подходящ начин. Институциите следва да управляват рисковете, произтичащи от експозициите им към ЛРБП, и ако е необходимо, да редуцират рисковете, които засягат както икономическата им стойност, така и мерките за нетен лихвен доход при промени в пазарната стойност.

(ii) РКСБП

12. Институциите следва да оценяват и наблюдават РКСБП изрично и подробно в своите процеси за управление на риска и процеси за оценка на вътрешния капитал.

13. Институциите следва да установяват експозициите си към РКСБП и да гарантират, че те са оценени, наблюдавани и контролирани по подходящ начин както по измерителите за икономическа стойност, така и за нетен лихвен доход при промени в пазарната стойност.

(iii) Измерители за нетен лихвен доход при промени в пазарната стойност

14. За целите на настоящите насоки нетният лихвен приход, върху който се изчислява въздействието на движенията на лихвения процент или кредитния спред, следва да се определя от приходите и разходите за лихви. За тези цели институциите следва също така да вземат предвид промените в пазарната стойност на инструментите — в зависимост от счетоводното третиране (справедлива стойност/nGAAP) — или показано в отчета за приходите и разходите, или пряко в капитала (например чрез друг всеобхватен доход). Институциите следва да вземат предвид увеличението или намалението на

размера на печалбата и загубата и капитала в рамките на краткосрочни или средносрочни времеви хоризонти в резултат от движенията на лихвения процент или кредитния спред.

15. Промяната в нетния лихвен доход следва да бъде разликата между очаквания нетен лихвен доход при шок или стрес сценарий от гледна точка на действащото предприятие и очаквания нетен лихвен доход при базисен сценарий.⁵ Промяната в пазарната стойност на инструментите (справедлива стойност/nGAAP) следва да бъде разликата между очакваната пазарна стойност при шок или стресов сценарий от гледна точка на действащото предприятие и очакваната пазарна стойност при базисен сценарий в края на оценявания хоризонт.

4.1.2 Други аспекти, пропорционалност

16. При прилагането на Насоките институциите следва да установят своите съществуващи и прогнозни експозиции към ЛРБП и РКСБП по подходящ начин в зависимост от нивото, сложността и риска на позициите си извън търговския портфейл, вземайки предвид своя бизнес модел, стратегии и бизнес среда, в която оперират или планират да оперират.
17. Въз основа на оценката на тяхната съществуваща и бъдеща експозиция към ЛРБП и РКСБП, институциите следва да вземат предвид елементите и очакванията, посочени в настоящия раздел 4.1 от Насоките и в разделите относно установяването, изчисляването и разпределението на капитала за целите на ЛРБП (раздел 4.2.2), стратегията за управление на ЛРБП и РКСБП (раздели 4.2.3 и 4.5.2), измерването на ЛРБП чрез УИС (раздел 4.3.) и наблюдението на РКСБП (раздел 4.6) и да ги прилагат по начин, който е съизмерим със съществуващите и бъдещите експозиции към ЛРБП и РКСБП.
18. В допълнение към съществуващата и прогнозна експозиция към ЛРБП и РКСБП, при прилагането на Насоките институциите следва също да вземат предвид своето общо ниво на сложност и вътрешни подходи за управление на риска, за да се уверят, че техните подходи, процеси и системи за управление на ЛРБП и РКСБП са съгласувани с техния общ подход към управлението на риска и техните конкретни подходи, процеси и системи, приложени за целите на управлението на други рискове.

4.2 Установяване и управление на ЛРБП

4.2.1 Периметър на ЛРБП

19. Институциите следва да вземат предвид всички чувствителни към лихвения процент инструменти в банковия портфейл в контекста на оценката и управлението на експозициите към ЛРБП, включително активи, пасиви, лихвени деривати, нелихвени

⁵ От гледна точка на ИСК промяната в икономическата стойност на капитала следва да бъде разликата между очакваната икономическа стойност на капитала при шок или стресов сценарий и очакваната икономическа стойност на капитала при базисен сценарий.

деривати, свързани с лихвени проценти и други задбалансови позиции (като ангажименти за отпускане на кредити).

20. Институцията следва да разглежда необслужваните експозиции⁶ (нетно от провизии) като чувствителни към лихвения процент инструменти, отразяващи очакваните парични потоци и тяхното разпределение във времето.

21. Без да се засяга точка 10, малкият търговски портфейл съгласно определението в член 94, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 се включва, освен ако неговият лихвен риск не е обхванат в друг измерител на риска.

4.2.2 Установяване, изчисляване и разпределение на капитала за целите на ЛРБП

22. При оценката на размера, вида и разпределението на вътрешен капитал в съответствие с член 73 от Директива 2013/36/ЕС институциите следва да базират приноса на ЛРБП към цялостната вътрешна оценка на капитала върху резултатите от вътрешната система за измерване на институцията, като вземат предвид ключовите допускания и рисковите лимити. Цялостното ниво на капитала следва да бъде съизмеримо с действително измереното ниво на риска за институцията (включително за ЛРБП) и нейния рисков апетит и да бъде надлежно документирано в отчета ѝ относно процеса на вътрешен анализ на адекватността на капитала (отчет за ВААК).

23. Институциите следва да покажат, че техният вътрешен капитал е съизмерим с нивото на ЛРБП, като вземат предвид въздействието върху вътрешния капитал на потенциалните промени в измерителите за икономическата стойност и бъдещите такива за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност, произтичащи от промени в лихвените проценти. Институциите следва да оценяват измерителите за риск, свързан с ЛРБП при определянето на вътрешния си капитал, като отбелязват по-специално, че измерителите за ЛРБП обхващат риска по допълващ се начин (напр. като се вземат предвид ЛРБП от различен времеви хоризонт). От институциите не се очаква да отчетат двойно своя вътрешен капитал за ИС и мерките за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност, но въпреки това в методологията за разпределението на вътрешния капитал следва да се вземат предвид както измерителите за риска, свързан с ЛРБП, така и изрично да се оцени потенциалното им въздействие върху вътрешния капитал.

24. В своя вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК), изискван за ЛРБП, институциите следва да разгледат:

(а) вътрешния капитал, държан за рискове, свързани с икономическата стойност, които могат да възникнат от неблагоприятни движения на лихвените проценти; и

(б) необходимостта от вътрешен капитал, възникваща от влиянието на промените в лихвените проценти върху бъдещия капацитет за генериране на нетен лихвен доход

⁶ Необслужваните експозиции, както са определени в Приложение V от Регламент (ЕС) 680/2014.

при промени в пазарната стойност и произтичащите от нея последици за вътрешните нива на капиталови буфери.

25. Институциите не следва да разчитат единствено на надзорните оценки на капиталовата адекватност за ЛРБП или на резултатите от надзорния тест за отклонения, а следва да разработят и използват свои методологии за разпределение на капитала въз основа на своя рисков апетит, ниво на риска и политики за управление на риска. При определянето на подходящото ниво на капитала институциите следва да вземат предвид размера и качеството на необходимия капитал.

26. Оценките на капиталовата адекватност за ЛРБП следва да вземат предвид следното:

- (а) размера и срочността на вътрешните лимити за експозициите към ЛРБП и дали тези лимити се достигат в момента на изчислението на капитала;
- (б) очакваната цена за хеджирането на откритите позиции, които се планират с цел възползване от вътрешните прогнози за бъдещите нива на лихвените проценти;
- (в) чувствителност на вътрешните измерители за ЛРБП към ключови или несъвършени допускания при моделирането;
- (г) въздействието на шоките и стрес сценарии върху позиции, оценени с различни индекси на лихвения процент (базисен риск);
- (д) въздействието върху икономическата стойност и нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност на несъчетани позиции в различни валути;
- (е) въздействието върху непризнатите загуби и непризнатите печалби;
- (ж) разпределението на капитала спрямо рисковете на юридическите лица, включени в пруденциалния параметър на консолидация на групата, в допълнение към адекватността на цялостния капитал на консолидирана основа;
- (з) факторите на базисния риск;
- (и) обстоятелствата, при които риска може да се материализира.

27. Резултатите от капиталовата адекватност за ЛРБП следва да бъдат взети предвид във ВААК на институцията и да се отразят при оценката на капитала по бизнес линии.

28. За калибриране на размера на вътрешния капитал, който следва да бъде поддържан за ЛРБП, институциите следва да използват система за измерване и набор от шокови и стрес сценарии, адаптирани към рисковия профил на институцията, за да определят количествено потенциалния мащаб на всички въздействия на ЛРБП при неблагоприятни условия.

29. Институции, които ползват модели за вътрешен капитал, следва да осигурят правилното отчитане на заделения вътрешен капитал за ЛРБП в цялостното разпределение на вътрешен капитал, както и документирането на всички допускания относно диверсификацията, проверката на тяхната надеждност и стабилност чрез исторически данни, подходящи за съответната институция и за пазарите, в които оперира. Разходите за вътрешен капитал може да се разпределят обратно по бизнес звена и продукти, за да се осигури правилното разбиране на цялостните разходи на основните бизнес звена или продукти от отговорните лица за тяхното управление.

30. При преценката дали следва да се задели вътрешен капитал за ЛРБП към измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност, институциите следва да вземат предвид следното:

- (а) относителната важност на нетния лихвен доход за общия нетен приход и съответно влиянието на значителни колебания в нетния лихвен доход от година на година.
- (б) действителните нива на нетния лихвен доход, постижими при различни сценарии (т.е. степента, до която маржовете са достатъчно големи, за да поемат колебанията, произтичащи от лихвени позиции и промени в цената на пасивите).
- (в) потенциала за действителни загуби, претърпени при неблагоприятни условия или в резултат от структурни промени в пазарната среда, напр. при които може да е необходимо ликвидиране на позициите, предназначени за дългосрочна инвестиция, за да се стабилизируют измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност.
- (г) относителната важност на чувствителните към лихвения процент инструменти (включително лихвени деривати) извън търговския портфейл, с потенциално въздействие показано или в отчета за приходите и разходите или директно в капитала (напр. чрез друг всеобхватен доход).
- (д) колебанията на измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност, големината и стабилността на потоците на измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност и нивото на дохода, необходимо за генериране и поддържане на нормални бизнес операции. Институциите с високо ниво на ЛРБП, което би могло, при достоверен набор от пазарни сценарии, да доведе до загуби, ограничаване на обичайното разпределение на дивиденди или намаление на бизнес операциите, следва да осигурят достатъчно капитал, за да могат да понесат неблагоприятното въздействие от тези сценарии.

31. Институциите следва да обмислят корекции на вътрешните капиталови буфери, когато резултатите от стрес тестовете подчертават потенциала за намалени измерители за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност (и съответно намален капацитет за генериране на капитал) при стрес сценарии.

4.2.3 Стратегия за управление на ЛРБП

32. Стратегията за ЛРБП на институцията, включително рисковия апетит за ЛРБП и редуцирането на ЛРБП, следва да бъде част от цялостната стратегия, по-специално стратегическите цели и рисковите цели, които ръководният орган трябва да одобри, както е посочено в подпараграф 2, буква а) от член 88, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС.
33. Рисковият апетит за ЛРБП на институцията следва да бъде изразен като ниво на приемливото въздействие на колебанията в лихвените проценти върху мерките за ЛРБП и да се отрази в лимитите. Институциите със значителни експозиции към риск от несъответствие, базисен риск или опционен риск следва да определят своя рисков апетит по отношение на всеки от тези съществени подвидове ЛРБП.
34. Цялостната стратегия за ЛРБП следва също така да включва решение до каква степен бизнес моделът разчита на генериране на нетен лихвен доход от „яздене на кривата на доходността“, т.е. финансиране на активи със сравнително дълъг период на преоценка с пасиви със сравнително кратък период на преоценка. Където бизнес моделът разчита в голяма степен на този източник на нетен лихвен доход, ръководният орган следва да обясни своята стратегия за ЛРБП и как планира да преживее периоди на плоска или обратна крива на доходността.
35. Институциите следва надлежно да оценят предложенията за използване на нови продукти или участие в нови дейности, поемане на риск или стратегии за хеджиране, преди придобиването или въвеждането им, за да осигурят установяването на ресурсите, необходими за стабилно и ефективно управление на ЛРБП на продукта или дейността, както и съответствието на предложените дейности с цялостния рисков апетит на институцията и създаването на процедури за установяване, измерване, наблюдение и контрол на рисковете за предложения продукт или дейност. Следва да се осигури добро познаване на характеристиките за ЛРБП на тези нови продукти и дейности.
36. Институциите, използващи дериватни инструменти за редуцирането на експозиции към ЛРБП, следва да притежават необходимите познания и експертиза. Всяка институция следва да покаже, че разбира последиците от хеджиране с лихвени деривати.
37. Институциите, които използват модели на клиентско поведение като входни данни за измерването на своя ЛРБП, следва да разполагат с необходимите знания и опит. Всяка институция следва да може да демонстрира, че разбира последствията от моделирането на поведението на своята клиентска база.
38. При вземане на решения относно дейности по хеджиране, институциите следва да са наясно с ефектите от счетоводните политики, но счетоводното третиране не следва да е определящо по отношение на техния подход при управление на риска.

39. Консолидиращите институции следва да осигурят последователността на системите и процесите за вътрешно управление за ЛРБП, както и правилното им интегриране на консолидирана и подконсолидирана основа.

4.2.4 Отговорности и рамка за управление на риска, свързани с ЛРБП

40. За да разполагат със системи за вътрешно управление в съответствие с членове 74 и 88 от Директива 2013/36/ЕС, институциите следва да осигурят следното по отношение на ЛРБП:

- (а) че техният ръководен орган носи крайната отговорност за наблюдението на рамката за управление на ЛРБП, рамката за рисковия апетит на институцията и размерите, видовете и разпределението на вътрешен капитал, за да се обхванат рисковете по подходящ начин. Ръководният орган следва да определя цялостната стратегия на институцията за ЛРБП и да одобрява съответните политики и процеси. Въпреки това ръководният орган може да делегира наблюдението и управлението на ЛРБП на висшето ръководство, отделни експерти или комитет за управление на активите и пасивите при условията, допълнително уточнени в точка 42.
- (б) че разполагат с рамка за управление на ЛРБП, която установява ясни линии на отговорности и се състои от система от лимити, както и политики, процеси и механизми за вътрешен контрол, включително редовни независими прегледи и оценки на ефективността на рамката.
- (в) че системите, процесите и механизмите, посочени за оценката на ЛРБП, са всеобхватни и пропорционални на естеството, мащаба и сложността на рисковете, присъщи на бизнес модела и дейностите на институцията.

41. Ръководният орган следва по-специално да бъде отговорен за следното:

- (а) да разбира естеството и нивото на експозицията към ЛРБП. Ръководният орган следва да осигури наличието на ясни насоки относно рисковия апетит за ЛРБП по отношение на бизнес стратегиите на институцията.
- (б) да се увери, че се предприемат подходящи действия за установяване, измерване, наблюдение и контрол на ЛРБП, които са в съответствие с одобрените стратегии и политики. В това отношение ръководният орган или неговите пълномощници са отговорни да определят:
 - i. подходящи лимити за ЛРБП, включително определянето на конкретни процедури и одобрения, необходими за изключенията, и да осигурят спазването на тези лимити;
 - ii. системи и стандарти за измерване на ЛРБП, оценяване на позиции и измерване на резултатите, включително процедури за актуализиране на

шокове, параметрите и стрес сценариите за лихвените проценти и ключовите основни допускания, определящи анализа на ЛРБП на институцията;

- iii. изчерпателен процес за отчитане и преглед на ЛРБП; и
 - iv. ефективни механизми за вътрешен контрол и управленски информационни системи (УИС).
- (в) да одобрява основните инициативи за хеджиране или поемане на риск преди прилагането им. Позициите, свързани с вътрешно прехвърляне на риск между банковия и търговския портфейл, следва да бъдат правилно документирани.
- (г) да отговаря за контрола върху одобряването, приложението и прегледа на политиките за управление, процедурите и лимитите за ЛРБП. Нивото и промените в експозицията на институцията към ЛРБП следва да се съобщава редовно на ръководния орган (поне на всяко тримесечие).
- (д) да гарантира, че утвърждаването на методите за измерване на ЛРБП и оценката на съответстващия риск, свързан с модела, се включват в официален процес за поддържане на политики, който следва да бъде преглеждан и одобряван от ръководния орган или негови пълномощници.
- (е) да разбира и оценява дейността на своите пълномощници при наблюдението и контрола на ЛРБП в съответствие с политиките, одобрени от ръководния орган, на основата на редовни прегледи на навременна и достатъчно подробна информация.
- (ж) да разбира последствията от стратегията за ЛРБП на институцията и потенциалната им връзка с пазара, ликвидността, кредитния и операционния риск, но без да се изисква всички членове на ръководния орган да бъдат експерти в областта. Някои от членовете следва да имат достатъчно технически познания, за да поставят въпроси и да направят критичен преглед на отчетите, изготвени за ръководния орган. Институцията следва да гарантира, че членовете на ръководния орган са отговорни за гарантиране, че висшето ръководство разполага с необходимата компетентност, за да разбира ЛРБП, и че управлението на ЛРБП се осигурява с адекватни ресурси.
42. Институциите следва, за всяко упълномощаване, да имат системи и процедури за упълномощаване от страна на ръководния орган на наблюдението или управлението на ЛРБП, включително, но без да се ограничава до следното:
- (а) лицата или комитетите, на които са упълномощени отговорности на ръководния орган за разработване на политики и практики за ЛРБП, като висше ръководство, отделни експерти или КУАП, следва да бъдат установени и да имат цели, ясно зададени от ръководния орган.

- (б) ръководният орган следва да се увери, че има адекватно разделение на отговорностите в процеса за управление на риска за ЛРБП. Функциите за установяване, измерване, наблюдение и контрол на ЛРБП следва да имат ясно определени отговорности, следва да са независими от функциите за поемане на риск относно ЛРБП и следва да докладват експозициите към ЛРБП директно на ръководния орган или неговите пълномощници.
- (в) институцията следва да се увери, че пълномощниците на ръководния орган имат ясни линии на правомощия над звената, отговорни за поемането на риск относно ЛРБП. Каналът за комуникация за предаване на нарежданията на пълномощниците към тези звена следва да е ясен.
- (г) ръководният орган следва да се увери, че структурата на институцията позволява на неговите пълномощници да изпълняват своите отговорности и спомага за ефективен процес за вземане на решения и управление. В това отношение КУАП или неговия еквивалент следва да се среща редовно и неговият състав следва да включва всички основни отдели, свързани с ЛРБП. Ръководният орган следва да насърчава обсъжданията относно процеса за управление на ЛРБП, както между членовете и пълномощниците му, така и между пълномощниците му и другите служители в институцията. Ръководният орган следва също да се увери, че редовната комуникация между звената за управление на риска и за стратегическо планиране спомага за наблюдението на риска, произтичащ от бъдещи дейности.

4.2.5 Рисков апетит и политика за лимитите за ЛРБП

43. Институциите следва да определят своя рисков апетит за ЛРБП по отношение на риска в измерителите за ЛРБП, и по-специално:

- (а) институциите следва да имат ясно определени изявления относно рисковия апетит, одобрени от техния ръководен орган и въведени чрез изчерпателна рамка за рисковия апетит, т.е. политики и процедури за ограничаване и контрол на ЛРБП.
- (б) техните рамки за рисков апетит към риска следва:
 - а. да очертаят упълномощените правомощия, линиите на отговорности и отчетност по отношение на управленските решения за ЛРБП; и
 - б) да изброят разрешените инструменти, стратегиите за хеджиране и възможностите за поемане на риск, свързани с ЛРБП.
- (в) при определянето на рисковия апетит институциите следва да вземат предвид риска за нетния лихвен доход, който може да възникне като последствие от счетоводното третиране на транзакциите извън търговския портфейл. Рискът не може да се ограничава само до лихвен доход и разходи: ефектите от промените в лихвените проценти върху пазарната стойност на инструментите, които, в зависимост от

счетоводното третиране, са отразени или чрез отчета за приходите и разходите или директно в капитала (чрез друг всеобхватен доход), следва да бъдат взети предвид поотделно. Институциите следва по-специално да обърнат внимание на въздействието, свързано с вградените опции в инструментите, отчитани по справедлива стойност, при текущи шокови и стрес сценарии на лихвения процент. Институциите следва също да вземат предвид потенциалното въздействие върху отчета за приходите и разходите от хеджиращи лихвени деривати, ако тяхната ефективност е била намалена от промени в лихвените проценти.

44. Институциите следва да приложат лимити, насочени към поддържането на експозициите към ЛРБП в съответствие с техния рисков апетит и с техния цялостен подход за измерването на ЛРБП, и по-специално следното:

- (а) съвкупни рискови лимити, които ясно определят размера на ЛРБП, допустим за ръководния орган, следва да се прилагат на консолидирана основа и, където е относимо, на нивото на отделните дъщерни дружества.
- (б) лимитите могат да бъдат свързани с конкретни сценарии на промяна в лихвените проценти и срочната структура, като тяхното увеличение или намаление или промяна във формата на кривата на доходността. Движенията на лихвените проценти, използвани при разработването на тези лимити, следва да представят достатъчно добре неблагоприятни шокови и стресови ситуации, като вземат предвид историческата променливост на лихвените проценти и времето, необходимо на ръководството да редуцира тези рискови експозиции.
- (в) Политиката за лимитите следва да се прилага спрямо естеството, размера, сложността и капиталовата адекватност на институцията, както и спрямо способността ѝ за измерване и управление на риска.
- (г) В зависимост от естеството на дейностите и бизнес модела на институцията могат да бъдат определени и подлимити за отделни бизнес звена, портфейли, видове инструменти, конкретни инструменти и съществени подвидове ЛРБП, като например риск от несъответствие, базисен и опционен риск.
- (д) Следва да бъдат въведени системи за гарантиране, че позициите, които надвишават или има вероятност да надвишат лимитите, определени от ръководния орган или неговите пълномощници, получават подходящо управленско внимание и се поставят пред ръководството без забавяне. Следва да има ясна политика относно това кой трябва да бъде уведомен, как се извършва комуникацията и действията, които трябва да бъдат предприети в отговор.
- (е) Отчитането на рисковите измерители към ръководния орган и неговите пълномощници следва да се извършва поне с тримесечна периодичност и следва да се сравняват текущите експозиции с позволените лимити.

45. Следва да бъде въведена рамка за наблюдение на развитието на стратегиите за хеджиране, които разчитат на инструменти като деривати, и за контролиране на рисковете за пазарната стойност на инструментите, които се отчитат по справедлива стойност.

4.2.6 Рискови политики, процеси и контрол върху ЛРБП

Политики и процеси за риска

46. По отношение на ЛРБП ръководният орган следва, въз основа на цялостната си стратегия за ЛРБП, да прилага надеждни политики, процеси и системи за риска, които да гарантират, че:

- (а) са определени процедури за актуализиране на сценариите за измерване и оценка на ЛРБП;
- (б) подходът за измерване и съответните допускания за измерване и оценка на ЛРБП, включително разпределението на вътрешен капитал за различните видове ЛРБП, са подходящи и пропорционални;
- (в) допусканията на използваните модели редовно се преразглеждат и изменят, ако е необходимо;
- (г) са определени стандарти за оценяването на позициите и измерването на резултатите;
- (д) са налице подходяща документация и контрол върху допустимите стратегии и инструменти за хеджиране, и
- (е) са определени линиите на правомощия и отговорности за управление на експозициите към ЛРБП.

47. Политиките следва да бъдат добре обосновани, стабилни и документирани и следва да вземат предвид всички компоненти на ЛРБП, които са важни при конкретните обстоятелства на институцията. Без да се засяга принципа на пропорционалност, политиките за ЛРБП следва да включват:

- (а) прилагането на границата между „банков портфейл“ и „търговски портфейл“. Вътрешните прехвърляния на риск между банковия портфейл и търговския портфейл следва да бъдат правилно документирани и наблюдавани в рамките на по-широкото наблюдение на ЛРБП, произтичащ от лихвени дериватни инструменти;
- (б) по-подробното определение на икономическа стойност и неговата съгласуваност с метода, използван за оценяване на активите и пасивите (напр. основан на дисконтираната стойност на бъдещите парични потоци и на дисконтираната стойност на бъдещия нетен лихвен доход), прието за вътрешна употреба;

- (в) по-подробното определение на измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност и тяхната съгласуваност с подхода на институцията за разработването на финансовите планове и прогнози, приет за вътрешна употреба;
 - (г) размера и формата на различните шокове на лихвения процент, които следва да се използват за вътрешните изчисления на ЛРБП;
 - (д) използването на условни и безусловни подходи за моделиране на паричните потоци;
 - (е) третирането на „верижните трансакции“⁷ (включително съответните хеджирания);
 - (ж) агрегирането на междувалутните лихвени експозиции;
 - (з) измерването и управлението на базисния риск, произтичащ от различни лихвени индекси;
 - (и) дали безлихвените активи и пасиви извън търговския портфейл (включително капитал и резерви) са включени в изчисленията, измерващи ЛРБП за ВААК;
 - (й) поведенческото третиране на текущите и спестовните сметки (т.е. допуснатият падеж за пасиви с кратък договорен падеж, но с дълъг поведенчески падеж);
 - (к) измерването на ефектите от ЛРБП, произтичащ от вградени и автоматични опции в активи или пасиви, включително влиянието на конвекситета и профилите с нелинейни плащания;
 - (л) степента на детайлизиране, използвана при изчисленията за измерване (напр. използваните времеви интервали);
 - (м) вътрешното определение за търговските маржове и адекватната методология за вътрешното третиране на търговските маржове.
48. Всички политики за ЛРБП следва да бъдат преглеждани редовно, поне ежегодно, и преразглеждани, когато е необходимо.
49. За да гарантират, че политиките и процедурите за управление на ЛРБП на институцията остават подходящи и надеждни, ръководният орган или неговите пълномощници следва да преглеждат политиките и процедурите за управление на ЛРБП от гледна точка на резултатите от редовните отчети.
50. Ръководният орган или неговите пълномощници следва да гарантират, че дейностите по анализ и управление на риска, свързани с ЛРБП, се извършват от достатъчен и

⁷ Верижните експозиции (напр. когато е бил договорен кредит и клиентът може да избира дали да усвои кредита или не) на практика предоставят на клиента опция, която най-вероятно ще бъде упражнена, когато пазарните условия са най-малко подходящи за институцията (отрицателен конвекситет). Управлението на верижните експозиции зависи от точните данни за получените заявления и моделирането на очакваните усвоения.

компетентен персонал с технически познания и опит, съответстващи на естеството и мащаба на дейностите на институцията.

Вътрешни контроли

51. По отношение на политиките и процедурите за контрол на ЛРБП, институциите следва да имат подходящи процеси за одобрение, лимити за експозициите, прегледи и други механизми, разработени за да осигуряват разумна гаранция, че целите на управлението на риска са постигнати.

52. Институциите следва да извършват редовни прегледи и оценки на своите системи за вътрешен контрол и процеси за управление на риска за да се уверят, че персоналят спазва установените политики и процедури. Такива прегледи следва също да обърнат внимание на всички значителни промени, които могат да засегнат ефективността на механизмите за контрол, включително промените в пазарните условия, персонала, технологиите и структурите за съответствие с лимитите за експозициите, и да се уверят, че има подходящи поетапни процедури за всички нарушени лимити. Прегледите и оценките следва да се извършват редовно от служители или звена, които са независими от функцията, която подлежи на преглед. Когато са необходими преразглеждания или подобрения на механизмите за вътрешен контрол, следва да има установен механизъм за вътрешен преглед, за да се осигури навременното прилагане на тези преразглеждания или подобрения.

53. Институциите следва да осигурят редовен преглед на своите процеси за установяване, измерване, наблюдение и контрол на ЛРБП от страна на независима одитна функция, която може да бъде вътрешен или външен одитор. В такива случаи докладите, изготвени от вътрешните или външни одитори или други еквивалентни външни страни, следва да бъдат предоставени на съответните компетентни органи.

Информационни системи за ЛРБП и качество на данните

54. Информационните системи и приложенията, използвани от институцията за извършване, обработка и запис на операциите за установяване, измерване и обобщаване на експозициите към ЛХБП и за генериране на доклади следва да са способни да поддържат управлението на ЛРБП по своевременно и точен начин. По-специално системите следва:

- (а) да събират данни за лихвения риск за всички съществени експозиции към ЛХБП, включително експозициите към риск от несъответствие, базисен риск и опционен риск. Това следва да подпомага системата за измерване на институцията да установява, измерва и обобщава основните източници на експозиции към ЛХБП.
- (б) да са способни цялостно и ясно да записват всички транзакции, извършени от институцията, вземайки предвид техните характеристики, свързани с ЛРБП.
- (в) да са приспособени към сложността и броя на транзакциите, създаващи ЛРБП.

- (г) да предлагат достатъчна гъвкавост, за да позволят използването на разумен набор от шокови и стрес сценарии за ЛРБП и евентуални допълнителни сценарии.
- (д) да позволяват на институциите изцяло да измерват, оценяват и наблюдават приноса на отделните транзакции към общата им експозиция.
- (е) да могат да изчисляват измерителите за ЛРБП (т.е. измерители за икономическа стойност и нетен лихвен доход при промени в пазарната стойност), както и други измерители за ЛРБП, определени от техните компетентни органи, въз основа на лихвените шокови и стрес сценарии, изложени в раздели 4.3.3 и 4.3.4.
- (ж) да бъдат достатъчно гъвкави, за да отчетат наложените от надзорните органи ограничения върху параметричните допускания за вътрешния риск на институцията.

55. Информационната система и системата за транзакции следва да могат да записват профила на преценка, характеристиките на лихвения процент (включително спреда) и опционните характеристики на продуктите, за да бъде възможно измерването на риска от несъответствие, базисния и опционния риск. По-специално системата за транзакции следва да може да събира подробна информация относно датата или датите за преценка на дадена транзакция, вид или индекс на лихвения процент, всички опции (включително предсрочно изплащане или погасяване) и таксите, свързани с упражняването на тези опции. Системите, използвани за измерване на ЛРБП, следва да могат да обхванат свързаните с ЛРБП характеристики на всички продукти. Системите също така следва да допускат разбивка на влиянието на отделни свързани с ЛРБП инструменти и портфейли върху нивото на риска извън търговския портфейл.

56. По-специално за сложни, структурирани продукти системата за транзакции следва да може да събира информацията относно отделните части на продукта и да обхваща техните свързани с ЛРБП характеристики (напр. характеристиките на активите и пасивите, групирани по дадени характеристики като дати на преценка или опционни елементи). Институцията също така следва да осигури адаптирането на информационната система при въвеждането на нови продукти.

57. Следва да са налице адекватни организационни контроли в информационните системи, за да се предотврати увреждане на данните, използвани от компютърните системи и приложения за ЛРБП, и да се контролират промените в програмирането, използвано при тези приложения, за да се гарантира, по-специално:

- (а) надеждността на използваните входящи данни и на системите за обработка за модели за ЛХБП;
- (б) свеждането до минимум на вероятността от появата на грешки в информационната система, включително тези, които се появяват по време на обработка и обобщаване на данни; и

- (в) вземането на адекватни мерки при появата на пазарни смущения или резки спадове.
58. Риските измерители следва да се основават на надеждни пазарни и вътрешни данни. Институциите следва да изследват внимателно качеството на външните източници на информация, използвани за установяването на историческите бази данни за лихвените проценти, както и честотата на актуализиране на тези бази данни.
59. За осигуряване високото качество на данните, институциите следва да прилагат подходящи процеси, които гарантират точността на данните, въведени в информационната система. Въвеждането на данни следва да бъде автоматизирано, доколкото е възможно, за да се намалят административните грешки, а отнасянето на данните следва да се преглежда и тества редовно спрямо одобрена версия на модела. В допълнение следва да има достатъчна документация относно основните източници на данни, използвани в процеса на институцията за измерване на риска. Институциите следва също да установят подходящи механизми за проверка на точността на процеса на обобщаване и надеждността на резултатите от модела. Тези механизми следва да потвърдят точността и надеждността на данните.
60. Когато институциите разпределят паричните потоци в различни времеви интервали (напр. за анализ на несъответствията) или приписват паричните потоци към различни възлови точки, за да отразят различните срочности на кривата на лихвения процент, критериите за разпределяне следва да бъдат стабилни във времето, за да позволят съдържателно сравнение на стойностите на риска през различни периоди.
61. Институциите следва да установят потенциалните причини за и неточностите и нередностите, които могат да възникнат в момента на обработка на данните. Институциите следва да имат въведени процедури за справяне с тези неточности и нередности, включително процедури за взаимно равнение на позициите, за да може да се отстранят тези и неточности и нередности.
62. Институциите следва да установят подходящи процеси за осигуряване на съответствие между данните, въведени в моделите за измерване на ЛРБП за цялата група и данните, използвани за финансово планиране.

Вътрешно отчитане

63. Вътрешните системи на институциите за отчитане на риска следва да предоставят навременна, точна и изчерпателна информация относно тяхната експозиция към ЛРБП. Честотата на вътрешните отчети следва да бъде поне веднъж на тримесечие.
64. Вътрешните отчети следва да се представят на ръководния орган или неговите пълномощници с подходящи нива на обобщаване на информацията (по ниво на консолидация и валута) и да се преглеждат редовно. Отчетите следва да съдържат информация, насочена към конкретното ръководно ниво (напр. ръководен орган, висше ръководство) и към конкретната ситуация на институцията и икономическата среда.

65. Отчетите за ЛРБП следва да предоставят обобщена информация, както и достатъчно поддържаща информация, за да се позволи на ръководния орган или неговите пълномощници да оценят чувствителността на институцията към промени в пазарните условия и други важни рискови фактори. Съдържанието на отчетите следва да отразява промените в рисковия профил на институцията и в икономическата среда и да сравнява текущата експозиция с позволените лимити.
66. Отчетите за ЛРБП следва редовно да включват резултатите от прегледите и одитите на модела, както и сравнения на миналите прогнози или рискови оценки със случилите се стойности, за да се разпознаят потенциалните недостатъци на моделирането. Поспециално институциите следва да оценяват моделираните загуби от предплащания спрямо реализираните исторически загуби. Портфейлите, които могат да бъдат засегнати от значителни движения в оценката по пазарна стойност, следва да бъдат ясно установени, а въздействието следва да бъде следено в рамките на УИС на институцията и да подлежи на наблюдение като при другите портфейли с експозиция към пазарен риск.
67. Макар че видовете отчети, изготвяни за ръководния орган или неговите пълномощници, варират в зависимост от състава на портфейла на институцията, те следва да включват, като се вземат предвид точки 65 и 66, следното:
- (а) кратко изложение на обобщените експозиции към ЛРБП на институцията, включително информация относно експозициите към риска от несъответствие, базисния и опционния риск. Следва да бъдат установени и обяснени активите, пасивите, паричните потоци и стратегиите, които определят нивото и посоката на ЛРБП.
 - (б) отчети, показващи спазването от институцията на политиките и лимитите.
 - (в) ключови допускания и параметри в моделирането, като характеристики на безсрочните депозити (БД), предсрочни погасявания по кредити с фиксирана лихва, предсрочни тегления на срочни депозити, усвояване на ангажименти, обобщаване на позиции по валута и третиране на търговски маржове.
 - (г) данни за въздействието на ключовите допускания в моделирането, направени за измерителите за ЛРБП, включително промени в допусканията при различни сценарии за лихвените проценти.
 - (д) подробна информация за въздействието на лихвените деривати върху измерителите за ЛРБП.
 - (е) данни за въздействието на инструментите по справедливата стойност, включително активите и пасивите от ниво 3, върху измерителите за ЛРБП.

- (ж) резултатите от стрес тестовете, както е посочено в раздел 4.3.4, шоковете, посочени в раздел 4.3.3, надзорните тестове за отклонения, посочени в член 98, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС и оценките на чувствителността към ключови допускания и параметри; и
- (з) обобщение на прегледите на политиките, процедурите и адекватността на системата за измерване на ЛРБП, включително всички становища на вътрешни и външни одитори или други еквивалентни външни страни (като например консултанти).

68. Въз основа на тези отчети ръководният орган или неговите пълномощници следва да могат да оценят чувствителността на институцията към промени в пазарните условия и други важни рискови фактори, по-специално по отношение на портфейлите, които потенциално биха били засегнати от значителни движения в оценката по пазарна стойност.

69. Вътрешната система за измерване на риска следва да генерира отчети във формат, който позволява на различните нива на управление на институцията да разбират лесно отчетите и своевременно да вземат подходящи решения. Отчетите следва да представляват основата за редовно наблюдение на това дали институцията работи в съответствие със стратегията си и лимитите за лихвен риск, които е приела.

Управление на модела

70. Институциите следва да гарантират, че утвърждаването на методите за измерване на ЛРБП — които следва да се преглеждат и утвърждават независимо от тяхната разработка — и оценката на съответния риск, свързан с модела, се обхващат от формален процес за поддържане на политика, който следва да бъде прегледан и одобряван от ръководния орган или неговите пълномощници. Политиката следва да е неразделна част от управленските процеси за управление на риска, свързан с модела, и следва да уточнява:

- (а) ръководните роли и да определя кой е отговорен за разработването, утвърждаването, документацията, въвеждането и използването на модели; и
- (б) отговорностите за наблюдение на моделите, както и политиките, включително разработването на процедури за начално и текущо утвърждаване, процеси за оценка на резултатите, одобрение, контрол на версиите, за изключения, ескалация, изменения и изваждане от употреба.

71. Рамката за утвърждаване следва да включва следните пет основни елемента:

- (а) оценка на концептуалната и методологическа надеждност, включително факти за разработването;
- (б) текущо наблюдение на модела, включително процес за проверка и сравнителен анализ;

- (в) анализ на изходните данни, включително бек-тестване на ключовите вътрешни параметри (напр. стабилност на депозитите, коефициенти на предсрочни плащания по кредити, предсрочни тегления по депозити, оценка на инструменти);
- (г) задълбочена оценка на всички експертни мнения и преценки, използвани във вътрешните модели; и
- (д) утвърждаване на допусканията за диверсификация.

72. По отношение на очакваните начални и текущи дейности по утвърждаване политиката следва да установи йерархичен процес за определяне на надеждността на модела, въз основа на количествените и качествените измерения, като размер, въздействие, предишни резултати и опит на персонала с използваната техника на моделиране.

73. Управлението на риска, свързан с модела за измерването на ЛРБП, следва да се придържа към цялостен подход, който започва с мотивация, разработване и въвеждане от страна на собствениците и потребителите на модела. Преди получаването на вътрешно одобрение за използване, процесът за определяне на входните данни, допусканията, методологиите за моделиране и изходните данни следва да бъде прегледан и утвърден независимо от разработването на моделите за ЛРБП.

74. Резултатите от прегледа и утвърждаването и всички препоръки относно използването на модела следва да бъдат представени и одобрени от ръководния орган или неговите пълномощници. След одобрението моделът следва да подлежи на редовен преглед, проверка и утвърждаване на процеса с честота, съответстваща на нивото на риска, свързан с модела, определено и одобрено от институцията.

75. Процесът на текущ преглед следва да установи набор от извънредни събития, активиращи изключения, които задължават преглеждащите модела да уведомят ръководния орган или неговите пълномощници своевременно, за да се определят коригиращи действия и ограничения върху употребата на модела. Когато е уместно следва да бъдат предоставени ясни права за контрол на версиите на собствениците на модела.

76. Одобреният модел може да бъде променен или оттеглен въз основа на наблюденията и новата информация, събирана с течение на времето. Институциите следва да изготвят политики за преход между модели, включително за одобрение на промени и контрол на версиите и документация.

77. Институциите може да разчитат на модели за ЛРБП от трети страни да управляват и контролират ЛРБП, стига тези модели да са достатъчно персонализирани, за да отговарят правилно на специфичните характеристики на въпросната институция. От институциите се очаква да разбират напълно основният аналитичен фундамент, допускания и методологии на моделите на трета страна и да гарантират, че те са адекватно включени

в цялостните системи и процеси за управление на риска в институцията. Когато трети страни предоставят входни данни за пазара, поведенчески допускания или настройки за модела, институцията следва да разполага с процес за определяне дали тези входни данни са целесъобразни за нейната активност и рисковите характеристики на нейните дейности. Институциите следва да осигурят адекватното документиране на употребата на външни модели, включително всички конкретни персонализации.

78. Входните данни или допускания на модела, независимо дали произлизат от вътрешни процеси за моделиране или от трети страни, следва да бъдат включени в процеса на утвърждаване. Институцията следва да документира и обясни избора на конкретна спецификация на модела, като част от процеса на утвърждаване.

4.3 Измерване на ЛРБП от вътрешната система на институцията

4.3.1 Общ подход за измерване на ЛРБП

79. Институциите следва да въведат надеждна вътрешна система за измерване (ВСИ), която обхваща всички компоненти и източници на ЛРБП, приложими за бизнес модела на институцията.

80. Институциите следва да измерват своята експозиция към ЛРБП по отношение на потенциалните промени в измерителите за икономическата стойност и такива за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност. Институциите следва да използват допълващи се характеристики на измерителите за ЛРБП, за да обхванат сложното естество на ЛРБП за краткосрочните и дългосрочни времеви хоризонти. По-специално, институциите следва да измерват и наблюдават (i) цялостното въздействие на ключовите допускания при моделирането върху измерването на ЛРБП съгласно различните измервания за ЛРБП (ii) и ЛРБП на своите лихвени деривати в банковия портфейл, когато е приложимо за бизнес модела.

81. Ако търговските маржини и други компоненти на спреда са изключени от измерителите за икономическа стойност, институциите следва: i) да използват прозрачна методология за определяне на безрисковия лихвен процент при създаването на всеки инструмент; и ii) да използват методология, която се прилага последователно във всички инструменти, чувствителни към лихвени проценти, и всички бизнес звена.

82. При изчисляването на измерителите за нетния лихвен доход за оценка на експозициите към ЛРБП, институциите следва да включват търговски маржове.

83. Институцията следва да разглежда необслужваните експозиции (нетно от провизии) като чувствителни към лихвения процент инструменти, отразявайки очакваните парични потоци и тяхното време.

84. При измерването на експозицията си към ЛРБП, институциите не следва да разчитат единствено на изчисленията и резултатите от надзорните тестове за отклонения, описани в член 98, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС, или на допълнителен тест за отклонения, разработен от компетентния орган, а следва да разработят и използват свои собствени допускания и методи за изчисляване. Въпреки това надзорните тестове за отклонения следва да бъдат изцяло интегрирани във вътрешната рамка за управление на ЛРБП и да се използват като допълнителни инструменти за измерване на експозицията към ЛРБП.

4.3.2 Методи за измерване на ЛРБП

85. Институциите не следва да разчитат на един измерител за риска, а да използват набор от количествени инструменти и модели, които отговарят на тяхната конкретна рискова експозиция. За тази цел институциите следва да обмислят прилагането на методите, посочени в приложение 1, но без да се ограничават до тях, за да осигурят обхващането на различните аспекти на лихвения риск по подходящ начин.

86. Ограниченията на всеки използван количествен инструмент и модел следва да са напълно разбрани от институцията и тези ограничения следва да се вземат предвид в процеса на управление на ЛРБП. При измерване на ЛРБП институциите следва да са наясно с рисковете, които могат да се появят като следствие от счетоводното третиране на трансакциите извън търговския портфейл.

87. Институциите следва да установят и измерят всички компоненти на ЛРБП. За да установят различните компоненти на ЛРБП, институциите следва да вземат предвид най-малко подходите, показани в таблица 1.

Таблица 1: Определение на подкомпоненти на лихвения риск извън търговския портфейл

Компонент	Метод	Фокус
Риск от несъответствие	Анализ на несъответствията	Обемът на несъчетаванията по различни времеви интервали.
	Частична дюрация на риска, свързан с кривата на доходността	Разпределение и концентрация на несъчетаванията по различни времеви интервали.
Базисен риск	Опис на групите инструменти, основан на различни лихвени проценти	Различия при употреба на деривати и други хеджиращи инструменти по отношение на различните базиси, конвекситет и времевите интервали, които не са отчетени при анализа на несъответствията.

Компонент	Метод	Фокус
<p>Опционен (автоматични поведенчески опции)</p>	<p>Опис на всички инструменти с вградени или изрични опции</p>	<p>Поведенчески опции:</p> <p>Обемът на ипотечи, текущи сметки, спестовни продукти и депозити, при които клиентът има възможността да се отклони от договорния падеж; обем на ангажиментите с чувствителни към лихвения процент тегления на клиенти.</p> <p>Автоматични лихвени опции:</p> <p>Горни и долни граници, вградени в активи и пасиви; суапции или опции за предплащане, вградени в активи и пасиви на институционални контрагенти; и изрични горни граници, долни граници и суапции.</p>

88. За измерването и наблюдението на ЛРБП институциите следва да използват най-малко един измерител за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност и поне един метод за измерване на икономическата стойност, които в комбинация обхващат всички компоненти на ЛРБП. Големите институции с трансгранични дейности, по-специално институциите от категории 1 и 2 от Насоките относно ПНПО и институциите със сложни или усъвършенствани бизнес модели, следва да използват няколко метода на измерване за ЛРБП, както е допълнително уточнено в приложение II.

4.3.3 Сценарии за шок на лихвения процент за текущото управление

89. Институциите следва редовно, поне веднъж на тримесечие и по-често във време на повишена променливост на лихвения процент или повишени нива на ЛРБП, да измерват своята експозиция към ЛРБП в контекста на различни мерки за ЛРБП при различни сценарии за шок на лихвения процент за потенциални промени в нивото и формата на кривата на доходността на лихвения процент и за промени във взаимоотношенията между различни лихвени проценти (т.е. базисен риск).

90. Институциите следва да преценят дали да приложат условен или безусловен подход за моделиране на паричните потоци. По-големи и/или по-сложни институции, по-специално институции, попадащи в категории 1 и 2 от насоките за ПНПО следва също така да вземат предвид сценарии, при които се изчисляват различни пътеки на лихвения процент и случаи, при които някои от допусканията (напр. свързани с поведението, приноса към риска и размера и състава на счетоводния баланс) сами по себе си представляват функции на променящите се нива на лихвен процент.

91. Институциите следва да оценят експозициите във всяка валута, в която имат позиции. За съществените валутни експозиции сценариите за шок на лихвения процент следва да бъдат специфични за валутата и да съответстват на основните икономически характеристики. Съгласно вътрешната система за измерване на ЛРБП (ВСИ), следва да се вземат предвид сценарии за шок на лихвения процент, специфични за валутата, най-малко за всяка валута, за която счетоводната стойност на финансовите активи или пасиви, деноминирани във валутата, възлиза на 5 % или повече от общите финансови активи или пасиви извън търговския портфейл или по-малко от 5 %, ако сборът на финансовите активи или пасиви, включени в изчислението, е по-малък от 90 % от общите финансови активи (с изключение на материалните активи) или пасиви извън търговския портфейл. Институциите следва да включват в своите вътрешни системи за измерване методи за обобщаване на своя ЛРБП за различните валути. Когато институциите използват допускания относно зависимостите между лихвените проценти в различни валути, за целта те следва да разполагат с необходимото ниво на умения и усъвършенстваност. Институциите следва да вземат предвид въздействието на допусканията относно зависимостите между лихвените проценти за различните валути.

92. Когато избират сценарии за шок на лихвения процент, институциите следва да вземат предвид следното:

- (а) Техните собствени разработени за вътрешни цели сценарии за шок на лихвения процент да бъдат съизмерими с естеството, размера и сложността на техните дейности, както и с техния рисков профил, като вземат предвид внезапни и постепенни паралелни или непаралелни измествания и промени в кривата на доходността. Сценариите следва да са основани на историческите движения и поведение на лихвените проценти, както и на симулации на бъдещите лихвени проценти;
- (б) сценарии за лихвения процент, които отразяват промени във взаимовръзките между ключовите пазарни проценти, за адресиране на базисния риск;
- (в) предвидените сценарии за шок на лихвения процент, посочени в член 98, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС;
- (г) допълнителните сценарии за шок на лихвения процент, изискани от надзорните органи.
- (д) валидността на допусканията за диверсификация е предмет на стрес тест по подходящ начин; и
- (е) в среда на нисък лихвен процент институциите следва също да вземат предвид сценариите за отрицателен лихвен процент и възможността за асиметрично въздействие на отрицателните лихвени проценти върху чувствителните към лихвения процент инструменти.

93. Резултатите от шоковите сценарии следва да се използват при вземането на решения на съответното управленско ниво. Това включва стратегически или бизнес решения, разпределението на вътрешния капитал и решенията за управление на риска от страна на ръководния орган или неговите пълномощници. Резултатите следва също да бъдат взети предвид при установяването и прегледа на политиките и лимитите за ЛРБП.

4.3.4 Лихвени стрес сценарии

94. Стрес тестването за ЛРБП следва да бъде взето предвид във ВААК, при който институциите следва да проведат стриктни, насочени към бъдещето стрес тестове, установяващи потенциалните неблагоприятни последици от сериозни промени в пазарните условия върху техния капитал или измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност. За целите на стрес тестовете за ЛРБП институциите следва да включват промени в поведението на своята клиентска база. Стрес тестването за ЛРБП следва да бъде интегрирано в цялостната рамка за стрес тестване на институциите, включително обратните стрес тестове, и следва да бъде съизмеримо с тяхното естество, размер и сложност, както и с техните бизнес дейности и цялостен рисков профил.

95. Стрес тестовете за ЛРБП следва да се извършват редовно, поне веднъж годишно и по-често в периоди на повишена променливост на лихвения процент и повишени нива на ЛРБП.

96. Рамката за стрес тестване за ЛРБП следва да включва ясно определени цели, сценарии, съобразени с дейностите и рисковете на институцията, добре документирани допускания и надеждни методологии.

97. При стрес тестовете на ниво предприятие следва да се изчисли взаимодействието на ЛРБП с други рискови категории (кредитен риск, ликвиден риск, пазарен риск и др.) и всички значителни вторични ефекти.

98. Институциите следва да извършат обратни стрес тестове, за да i) установят лихвените сценарии, които биха могли сериозно да застрашат капитала, измерителите за икономическата стойност и такива за нетния лихвен доход на институцията при промени в пазарната стойност; и ii) разкрият уязвимости, произтичащи от стратегиите ѝ за хеджиране и потенциалните поведенчески реакции на клиентите ѝ.

99. За целите на оценка на ЛРБП, при тестването на уязвимостите институциите следва да използват по-големи и по-крайни измествания и промени в лихвените проценти от тези, използвани за целите на текущото управление, включително най-малко следното:

- а) значителни промени във взаимовръзките между ключовите пазарни проценти (базисен риск);
- б) внезапни и значителни измествания в кривата на доходността (паралелни и непаралелни);

- в) разписване на ключовите допускания относно поведението на класовете активи и пасиви;
- г) промени в ключовите допускания за лихвена корелация;
- д) значителни промени в настоящите пазарни и макро условия и в конкурентната и икономическа среда и тяхното възможно развитие; и
- е) специфични сценарии, отнасящи се до индивидуалния бизнес модел и профил на институцията.

100. Резултатите от стрес сценариите следва да се използват при вземането на решения на съответното управленско ниво. Това включва стратегически или бизнес решения, разпределението на вътрешния капитал и решенията за управление на риска от страна на ръководния орган или неговите пълномощници. Резултатите следва също да бъдат взети предвид при установяването и прегледа на политиките и лимитите за ЛРБП.

101. За целите на анализа на чувствителността при стрес сценариите, институциите следва да оценят в показателите за икономическата стойност ограниченията, свързани с използването на допускания за неподновявания и способността на институцията да обхване дългосрочния лихвен риск.

102. В случаите, когато балансовите инструменти имат значителни ограничения при преоценка (напр. горни и долни граници), институциите следва разумно да вземат предвид, ако е съществен, ефекта, който подновяването на тези инструменти би имал, когато бъде заменен с други със сравними характеристики, независимо от допускането за евентуално подновяване.. Това трябва да се направи за разумен времеви хоризонт и като се има предвид бизнес моделът на банката.

4.3.5 Допускания при измерване на ЛРБП

103. При измерването на ЛРБП институциите следва да разбират напълно и да документират ключовите допускания за поведението и моделирането. Тези допускания следва да са съобразени с бизнес стратегиите и да се тестват редовно. Определянето на тези допускания следва да се извършва по пропорционален начин и по-специално като се вземат предвид праговете на същественост, установени в член 7, параграф 12, член 8, параграф 2, член 9, параграф 4, член 11, параграф 3 и член 21, параграф 1 от регулаторните технически стандарти, предвидени в член 84, параграф 5 от ДКИ.

104. При оценката на риска на чувствителни към лихвения процент продукти, които са свързани с инфлацията или други пазарни фактори, следва да се прилагат разумни допускания. Тези допускания могат да се основават, например, на текущата/последната наблюдавана стойност, на прогнозите на реномиран институт за икономически изследвания или на други общоприети пазарни практики (в случай на инфлация: например, форуърдни криви на очакванията за инфлацията).

105. При измерване на ЛРБП, пенсионните задължения и активите от пенсионни планове следва да бъдат включени освен ако техния лихвен риск не е обхванат от друг рисков измерител.
106. По отношение на различните измерители за ЛРБП, където е приложимо, институциите следва да вземат предвид допусканията, направени за целите на количественото определяне на риска във връзка най-малко със следните области:
- а) упражняването на лихвени опции (автоматични или поведенчески), както от институцията, така и от нейните клиенти при конкретни лихвени шокови и стрес сценарии;
 - б) третирането на салда и лихвени потоци, произтичащи от безсрочни депозити;
 - в) третирането на срочни депозити с риск от предсрочно изтегляне;
 - г) третирането на кредити с фиксирана лихва и ангажименти за отпускане на кредити с фиксирана лихва;
 - д) третирането на капитала във вътрешното измерване на икономическата стойност;
 - е) последствията от счетоводните практики за измерването на ЛРБП и по-специално ефективността на счетоводното отчитане на хеджирането; и
 - ж) утвърждаването на допусканията за диверсификация.
107. С промяната на пазарните условия, конкурентната среда и стратегиите във времето институциите следва да преглеждат съществените допускания при измерването поне веднъж годишно и по-често в периоди на бързопроменящи се пазарни условия.
- а) Поведенчески допускания за клиентски сметки с вградена опционалност за клиента за целите на ЛРБП**
108. При оценяване на последиците от опционалността институциите следва да вземат предвид:
- (а) потенциалното въздействие върху настоящите и бъдещите темпове на предсрочни погасявания на кредити, породено от лихвения сценарий, базисната икономическа среда и договорните условия. Институциите следва да вземат предвид различните измерения, влияещи върху вградените поведенчески опции.
 - (б) еластичността на корекцията на процентите по продуктите спрямо промените в пазарните лихвени проценти.
 - (в) миграцията на салда между видове продукти като резултат на промени в техните характеристики и условия.
-

109. Институциите следва да разполагат в своята рамка за лихвен риск с политики за управление на определянето и редовната оценка на ключовите допускания за третирането на балансови и задбалансови позиции, които имат вградени опции. Това означава, че институциите следва:
- (а) да установят всички съществени продукти и позиции с вградени опции, които могат да засегнат или начисляваната лихва, или поведенческата дата на преоценка (за разлика от договорния падеж) на съответните салда;
 - (б) да разполагат с подходящи ценови и редуциращи риска стратегии (напр. използване на деривати) за управление на въздействието на опционалността като част от рисковия апетит, което може да включва такси за предсрочно погасяване, изискуеми от клиента като компенсация на потенциалните разходи от промяната в договора (когато е разрешено);
 - (в) да гарантират, че моделирането на ключовите поведенчески допускания е оправдано спрямо основните исторически данни и основано на разумни хипотези;
 - (г) да могат да демонстрират, че разполагат с точно моделиране (бек тествано спрямо досегашния опит);
 - (д) да поддържат подходяща документация на допусканията в политиките и процедурите си и да разполагат с процес за тяхното преразглеждане;
 - (е) да разбират чувствителността на изходните данни от измерването на риска на институцията спрямо тези допускания, включително предприемане на стрес тестове на допусканията и вземане предвид на резултатите от тези тестове при решенията за разпределение на вътрешния капитал; и
 - (ж) да провеждат редовни вътрешни утвърждавания на тези допускания, за да потвърдят тяхната надеждност във времето и да ги коригират при нужда.
110. Безсрочните депозити от финансови клиенти не следва да подлежат на поведенческо моделиране, освен ако са оперативни депозити съгласно определението в член 27, параграф 1, буква а) от Делегиран регламент относно ОЛП.
111. С изключение на регулираните спестявания, посочени в член 428е, параграф 2, буква а) от РКИ, но без ограничение до централизираната част и за тези със съществени икономически или фискални ограничения в случай на изтегляне, предполагаемата дата на поведенческа преоценка за депозитите на дребно и депозитите на едро от нефинансови клиенти и оперативните депозити, посочени в точка 110, без конкретни дати на преоценка (безсрочни депозити), следва да бъде ограничена до максимално претеглена средна дата на преоценка от 5 години. 5-годишната горна граница се прилага за цялата сума (т.е. неснижаем и снижаем остатък) на съвкупния портфейл на тези депозити и поотделно за всяка валута.

112. При правенето на поведенчески допускания за сметки без специфични дати за преоценка за целите на управление на лихвения риск институциите следва:
- (а) да могат да определят „неснижаемите“ салда, т.е. депозитите, които са стабилни и няма вероятност да бъдат преоценени дори при значителни промени в лихвената среда и/или други депозити, чиято ограничена еластичност към промените в лихвените проценти би могла да бъде моделирана от банките.
 - (б) допусканията при моделирането за тези депозити следва да отразяват характеристиките на вложителите (напр. на дребно/на едро) и характеристиките на сметката (напр. транзакционна/неттранзакционна). Описание на горните категории може да бъде открито по-долу:
 - i. транзакционните депозити на дребно включват безлихвени и други сметки на физически лица, чиято компонента на възнаграждението не оказва влияние върху решението на клиента да държи пари в сметката си.
 - ii. нетранзакционните депозити на дребно включват сметки на физически лица (включително регулирани), чиято компонента на възнаграждението оказва влияние върху решението на клиента да държи пари в сметката си.
 - iii. депозитите на едро включват сметки от корпоративни клиенти или други клиенти на едро, без междубанкови сметки или други такива, изцяло чувствителни към лихвения процент.
 - (в) да оценят потенциалната миграция между депозитите без конкретни дати за преоценка и други депозити, които биха могли да видоизменят ключовите поведенчески допускания при моделирането при различни сценарии на лихвения процент.
 - (г) да разгледат потенциалните ограничения върху преоценката на депозитите на дребно в условия на ниски или отрицателни лихвени проценти и въздействието, което тези ограничения могат да окажат върху стабилността на депозитите при различни сценарии на лихвения процент.
 - (д) да гарантират, че допусканията относно намаляването на неснижаемите и други моделирани салда са разумни и подходящи при балансиране на ползите за нетния лихвен доход спрямо допълнителния риск за икономическата стойност, породен от заключването на бъдещата лихвена възвращаемост на активите, финансирани от тези салда, и потенциалния пропуснат приход в среда на нарастващи лихви.
 - (е) като подчертава значението на статистическите или количествените методи за определяне на датите за поведенческа преоценка и профила на паричните потоци по безсрочните депозити, определянето на подходящи допускания за моделиране на безсрочните депозити може да изисква (т.е. в перспектива) допълнителен принос от

различни експерти в рамките на институцията (напр. отдел за управление и контрол на риска, продажби и ковчежничество).

(ж) да разполагат с подходяща документация на тези допускания в политиките и процедурите си и с процес за тяхното преразглеждане.

(з) да разбират въздействието на допусканията върху избраният от институцията тип изходни данни за измерване на риска и върху решенията за разпределение на вътрешен капитал, включително чрез периодични анализи на чувствителността на ключови параметри (напр. процент и падеж на неснижаемите салда и степен на прехвърляне) и измерване чрез договорни условия, а не чрез поведенчески допускания, за да се изолира въздействието на допусканията върху различните мерки за ЛРБП.

(и) да извършват стрес тестове за разбиране на чувствителността на избраните измерители за риска към промени в ключовите допускания, вземайки предвид резултатите от тези тестове при решения за разпределение на вътрешен капитал.

б) Допускания за корпоративно планиране относно собствения счетоводен капитал за целите на ЛРБП

113. Ако институциите решат да приемат политика с цел стабилизиране на доходите, произтичащи от счетоводния капитал им, те следва:

(а) да разполагат с подходяща методология за определяне на това кои елементи от счетоводния капитал следва да се водят приемливи за подобно третиране;

(б) да определят какъв да бъде консервативният инвестиционен падежен профил за приемливия счетоводен капитал, който отчита ползите от стабилизирането на дохода, произтичащи от заемането на по-дългосрочни позиции с фиксирана възвръщаемост срещу допълнителната чувствителност към икономическата стойност на тези позиции при лихвен стрес, и риска от занижени приходи, ако лихвите се покачат;

(в) да разполагат с подходяща документация на тези допускания в политиките и процедурите си и с процес за тяхното преразглеждане;

(г) да разбират въздействието на избрания матуритетен профил върху избраните от институцията изходни данни за измерване на риска, включително чрез редовно изчисляване на измерванията без включване на счетоводния капитал за изолиране на ефектите върху перспективите на различните измерители за ЛРБП; и

(д) да извършват стрес тестове за разбиране на чувствителността на рисковите измерители към промени в ключовите допускания за счетоводния капитал, вземайки предвид резултатите от тези тестове при решенията за разпределение на вътрешния капитал за ЛРБП.

114. При извършването на допускания за инвестиционните срокове за счетоводния капитал, институциите следва да избягват позиции за стабилизиране на доходите, които значително намаляват способността им да се нагаждат към значителни промени в базисната икономическа и бизнес среда.
115. Допусканията за инвестиционни срокове, използвани за управление на рисковете за чувствителността на различните измерители за ЛРБП, произтичащи от счетоводния капитал, следва да се разглеждат като част от нормалния корпоративен цикъл на планиране и тези допускания не трябва да се променят само за да отразяват промяна в очакванията на институцията за развитието на бъдещите лихвени проценти. Всяка употреба на портфейли от деривати или активи за постигането на желания инвестиционен профил следва да е ясно документирана и протоколирана.
116. Ако институцията не е определила изрични допускания за инвестиционния срок на счетоводния капитал или определя допускания, които са изрично краткосрочни, тя следва да се увери, че нейните системи и управленска информация могат да установят последиците от избрания подход за променливостта на лихвения доход, както и на икономическата стойност.

4.4 Незадоволителни вътрешни системи за ЛРБП

117. Член 84, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС оправомощава компетентните органи да изискват от институцията да използва стандартизираната методика, посочена в член 84, параграф 1 от ДКИ, *„когато вътрешните системи, въведени от тази институция с цел оценка на посочените в този параграф рискове, не са задоволителни“*.
118. Като минимум следва да се въведат задоволителни вътрешни системи в съответствие с настоящите Насоки, като се отчита принципа на пропорционалност.
119. По-конкретно, вътрешните системи следва да се считат за незадоволителни най-малко в следните случаи:
- (а) ВСИ следва да се счита за незадоволителна за целите на член 84, параграф 3 от ДКИ, ако компетентните органи преценят, в отделния случай, че приложените методи не обхващат всички съществени компоненти на лихвения риск (риск от несъответствие, базисен риск, опционен риск) и/или измерителите не обхващат по надежден начин всички съществени измерения на рисковете за значими активи, пасиви и задбалансови инструменти (напр. безсрочни депозити, кредити, опции) от нетърговския портфейл на банката.

В приложение I е описан неизчерпателен списък на методите за измерване на ЛРБП с посочване на техните ограничения.

Когато измерват своята експозиция към ЛРБП, институциите не следва да се ограничават до методите, изброени в приложение I, за гарантиране, че съществените аспекти на лихвения риск са адекватно обхванати.

- (б) ВСИ следва да се считат за незадоволителни, ако не са калибрирани, бек-тествани и преглеждани по отношение на всички относими параметри с подходяща честота и поддържани от надлежно управление и документация, в които се отчитат естеството, мащабът и сложността на ЛРБП, присъщи на бизнес модела и дейностите на институцията.

Институциите следва надлежно да спазват точки 71—79 от настоящите Насоки, по-специално във връзка с прегледа и утвърждаването (при подходящата им честота, включително бек-тестове), управлението, политиките в областта на риска, както и контролите.

4.5 Установяване и оценка на РКСБП

4.5.1 Периметър на РКСБП

120. РКСБП обхваща комбинация от два елемента:

- (а) Промените в „пазарния кредитен спред“ или „пазарната цена на кредитния риск“ (различен от идиосинкратичен кредитен спред)⁸, представляващи премията за кредитен риск, изисквана от участниците на пазара за дадено кредитно качество;⁹
- (б) Промените в „пазарния ликвиден спред“, представляващи премията за ликвидност, която поражда пазарен апетит за инвестиции и присъствие на желаещи купувачи и продавачи;

121. РКСБП не включва ефекта от промените в кредитното качество през периода на наблюдение (т.е. понижаване/повишаване на рейтинговата категория за конкретен контрагент или инструмент, считано за представляващо миграционен риск). По-специално влошаването на кредитното качество на институцията не следва да оказва положително въздействие върху измерителя за риска от кредитния спред. При оценката на РКСБП институциите следва да избягват всякакво припокриване с рамката за управление на риска от корекция на кредитната оценка.

122. РКСБП изключва необслужваните експозиции.

⁸ Идиосинкратичният кредитен спред отразява специфичния кредитен риск, свързан с кредитното качество на отделния кредитополучател (който ще отразява и оценките на рисковете, произтичащи от сектора и географското местоположение на кредитополучателя) и спецификата на кредитния инструмент (напр. дали е облигация или дериват).

⁹ Например, допълнителната доходност, която даден дългов инструмент, емитиран от дружество с рейтинг АА, трябва да генерира над безрисковата алтернатива.

123. Когато оценяват промените в премиите за кредитен риск и за ликвидност, институциите могат да вземат предвид специфични за валутата измерения (т.е. евро, щатски долари и др.) като подходящо измерение за пазарния кредитен спред и пазарния ликвиден спред.
124. Институциите не следва да изключват предварително нито един инструмент в банковия портфейл от периметъра на РКСБП, включително активи, пасиви, деривати и други задбалансови позиции, като например ангажименти за отпускане на кредити, независимо от тяхното счетоводно третиране. Всяко потенциално изключване на инструменти от съответния периметър следва да се извършва в случай на липса на чувствителност към риска от кредитния спред и следва да бъде надлежно документирано и обосновано. Във всеки случай институциите не следва да изключват активи, отчетани по справедлива стойност.
125. Без да се засяга точка 12, малкият търговски портфейл съгласно определението в член 94, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 се включва, освен ако неговият риск от кредитния спред не е обхванат в друга мярка за риска.

4.5.2 Управление и стратегия за РКСБП

126. Стратегията за РКСБП на институцията, включително рисковия апетит за РКСБП, следва да бъде част от цялостната стратегия, по-специално стратегическите цели и рисковите цели, които ръководният орган трябва да одобри, както е посочено в алинея 2, буква а) от член 88, параграф 1 от Директива 2013/36/ЕС.
127. Рисковият апетит на институцията за РКСБП следва да бъде изразен по отношение на въздействието на променливите кредитни спредове върху различните измерители за РКСБП. Институциите, които са изложени в значителна степен на РКСБП, следва да отразят това по подходящ начин в рамките на рисковия си апетит.
128. Институциите следва да гарантират, че при предлагането на нови продукти или дейности са установени процедури за установяване, измерване и наблюдение на РКСБП. Следва да се осигури добро познаване на характеристиките към РКСБП на тези нови продукти и дейности.
129. Консолидиращите институции следва да осигурят съвместимостта на системите и процесите за вътрешно управление за РКСБП, както и правилното им интегриране на консолидирана и подконсолидирана основа.

4.5.3 Рамка и отговорности за оценка на РКСБП

130. За да разполагат със системи за вътрешно управление съгласно членове 74 и 88 от Директива 2013/36/ЕС, институциите следва да осигурят следното по отношение на РКСБП:

- (а) че техният ръководен орган носи крайната отговорност за наблюдението на рамката за управление на РКСБП и рамката за рисковия апетит на институцията, за да се обхванат рисковете по подходящ начин. Въпреки това ръководният орган може да делегира наблюдението и управлението на РКСБП на висшето ръководство, отделни експерти или комитет за управление на активите и пасивите при условията, допълнително уточнени в точка 132.
- (б) че разполагат с рамка за управление на РКСБП, която установява ясни линии на отговорности и се състои от политики, процеси и механизми за вътрешен контрол, включително редовни независими прегледи и оценки на ефективността на рамката.
- (в) че системите, процесите и механизмите, посочени в оценката на РКСБП, са всеобхватни и пропорционални на естеството, мащаба и сложността на рисковете, присъщи на бизнес модела и дейностите на институцията.

131. Ръководният орган или неговите пълномощници следва по-специално да отговорят за следното:

- (а) да разбират естеството и нивото на експозицията към РКСБП. Ръководният орган следва да осигури наличието на ясни насоки относно рисковия апетит за РКСБП по отношение на бизнес стратегиите на институцията.
- (б) да се уверят, че се предприемат подходящи действия за оценка и наблюдение на РКСБП, които са в съответствие с одобрените стратегии и политики. В това отношение ръководният орган или неговите пълномощници следва да определят:
 - i. системи и стандарти за наблюдение на РКСБП, оценяване на позиции и измерване на представянето, включително процедури за актуализиране на шоковите и стрес сценариите, параметрите и ключовите базисни допускания, определящи анализа на РКСБП на институцията;
 - ii. изчерпателен процес за отчитане и преглед на РКСБП; и
 - iii. ефективни механизми за вътрешен контрол и управленски информационни системи (УИС).
- (в) одобряване на основните инициативи за поемане на риск, свързани с РКСБП преди прилагането им. Позициите, свързани с вътрешно прехвърляне на риск между банковия и търговския портфейл, следва да бъдат правилно документирани.
- (г) да отговаря за контрола на одобряването, приложението и прегледа на политиките и процедурите за управление за РКСБП. Нивото и промените в експозицията на институцията към РКСБП следва да се съобщават редовно на ръководния орган.
- (д) да гарантира, че утвърждаването на методите за измерване на РКСБП и оценката на съответстващия риск, свързан с модела, се включват във формален процес за

поддържане на политики, който следва да бъде преглеждан и одобряван от ръководния орган или негови пълномощници.

- (е) да разбира и оценява дейността на своите пълномощници при наблюдението и контролирането на РКСБП в съответствие с политиките, одобрени от ръководния орган, на основата на редовни прегледи на навременна и достатъчно подробна информация.
- (ж) да разбира последствията от стратегиите за РКСБП на институцията и потенциалната им връзка с пазарния, ликвидния, кредитния и операционния риск, но без да се изисква всички членове на ръководния орган да бъдат експерти в областта. Някои от членовете следва да имат достатъчно технически познания, за да поставят въпроси и да направят критичен преглед на отчетите, изготвени за ръководния орган. Институцията следва да гарантира, че членовете на ръководния орган са отговорни за гарантиране, че висшето ръководство разполага с необходимата компетентност, за да разбира РКСБП, и че управлението на РКСБП се осигурява с адекватни ресурси.

132. Институциите следва, за всяко упълномощаване, да имат системи и процедури за упълномощаване от страна на ръководния орган на оценката и наблюдението на РКСБП, включително, но без да се ограничава до следното:

- (а) лицата или комитетите, на които са упълномощени задачи на ръководния орган за разработване на политики и практики за РКСБП, като висше ръководство, отделни експерти или КУАП, следва да бъдат установени и да имат цели, ясно зададени от ръководния орган.
- (б) ръководният орган следва да се увери, че има адекватно разделение на отговорностите в процеса за управление на риска. Функциите за установяване, оценка, наблюдение и контрол на РКСБП следва да имат ясно определени отговорности, следва да са независими от функциите за поемане на риск относно РКСБП и следва да докладват експозициите към РКСБП пряко на ръководния орган или неговите пълномощници.
- (в) Институцията следва да се увери, че пълномощниците на ръководния орган имат ясни линии на правомощия над звената, отговорни за поемането на риск относно РКСБП. Каналът за комуникация за предаване на нарежданията на пълномощниците към тези звена следва да е ясен; и
- (г) Ръководният орган следва да се увери, че структурата на институцията позволява на неговите пълномощници да изпълняват своите отговорности и спомага за ефективен процес за вземане на решение и управление. В това отношение КУАП или неговия еквивалент следва да се среща редовно и неговият състав следва да включва всички основни отдели, свързан с РКСБП. Ръководният орган следва да насърчава обсъжданията относно процеса за управление на РКСБП, както между членовете и пълномощниците му, така и между пълномощниците му и другите служители в

институцията. Ръководният орган следва също да се увери, че редовната комуникация между отделите за управление на риска и за стратегическо планиране спомага за наблюдението на риска, произтичащ от бъдещи дейности.

4.5.4 Политики, процеси и контрол върху РКСБП

Политики и процеси за риска

133. Ръководният орган следва, въз основа на цялостната си стратегия за РКСБП, да прилага надеждни политики, процеси и системи за риска, които да осигурят, че:
- (а) са установени процедури за актуализиране на сценариите за оценка и наблюдение на РКСБП;
 - (б) подходът на измерване и съответните допускания за оценка и наблюдение на рисковете, свързани с РКСБП, са подходящи и пропорционални;
 - (в) допусканията за използваните модели редовно се преразглеждат и изменят, ако е необходимо;
 - (г) са определени стандарти за оценяването на позиции и измерването на резултатите; и
 - (д) са определени линиите на правомощия и отговорности за управление на експозициите към РКСБП.
134. Политиките следва да бъдат добре обосновани, надеждни и документирани и следва да вземат предвид всички компоненти на РКСБП, които са важни за конкретните обстоятелства на институцията. Без да се засяга принципа на пропорционалност, политиките за РКСБП следва да включват:
- (а) прилагането на границата между „банков портфейл“ и „търговски портфейл“. Вътрешното прехвърляне на риск между банковия и търговския портфейл следва да бъде надлежно документирано и наблюдавано;
 - (б) размера и формата на шокове върху спреда, които да се използват, съответно, за вътрешните изчисления на РКСБ.
135. За да гарантират, че политиките и процедурите за управление на РКСБП на институцията продължават да са подходящи и надеждни, ръководният орган или неговите пълномощници следва да преглеждат политиките и процедурите за управление на РКСБП от гледна точка на изходните данни от редовните отчети.
136. Ръководният орган или неговите пълномощници следва да гарантират, че дейностите по анализ и управление на риска, свързани с РКСБП, се извършват от достатъчен и

компетентен персонал с технически познания и опит, съответстващи на естеството и обхвата на дейностите на институцията.

Вътрешен контрол

137. По отношение на политиките и процедурите за контрол на РКСБП институциите следва да имат подходящи процеси за одобрение, прегледи и други механизми, разработени, за да осигуряват разумна гаранция, че целите на управлението на риска се постигат.

138. Институциите следва да осигурят редовен преглед на своите процеси за установяване, измерване, наблюдение и контрол на РКСБП от страна на независимата одитна функция, която може да бъде вътрешен или външен одитор. В такива случаи докладите, изготвени от вътрешните или външните одитори или други еквивалентни външни страни, следва да бъдат предоставени на съответните компетентни органи.

Информационни системи за РКСБП и качество на данните

139. Информационните системи и приложенията, използвани от институцията за извършване, обработка и запис на операциите за установяване, измерване и обобщаване на експозициите към РКСБП и за изготвяне на отчети следва да са способни да поддържат управлението на РКСБП по своевременно и точен начин. По-специално, системите следва:

- (а) да обхващат данните за кредитния спред за всички експозиции на институцията към РКСБДП. Това следва да подпомага системата за измерване на институцията да установява, измерва и обобщава основните източници на експозиции към РКСБП;
- (б) да са способни цялостно и ясно да записват всички транзакции, извършени от институцията, вземайки предвид техните характеристики за РКСБП;
- (в) да съответстват на сложността и броя на транзакциите, създаващи РКСБП;
- (г) да предлагат достатъчна гъвкавост, за да позволят използването на разумен набор от шокови и стрес сценарии за РКСБП и евентуални допълнителни сценарии;
- (д) да позволяват на институциите да измерват, оценяват и наблюдават изцяло приноса на отделните транзакции към цялостната им експозиция; и
- (е) да могат да изчисляват измерителите за РКСБП.

140. Информационната система следва да може да записва характеристиките на кредитния спред на продуктите.

141. Системите, използвани за измерване на РКСБП, следва да могат да обхванат характеристиките за РКСБП на всички продукти.

142. Рисковите измерители следва да се основават на надеждни пазарни и вътрешни данни. Институциите следва да изследват стриктно качеството на външните източници на информация, използвани за установяването на историческите бази данни за кредитните спредове, както и честотата на актуализиране на тези бази данни.
143. За осигуряване на високо качество на данните, институциите следва да прилагат подходящи процеси, които гарантират точността на данните, въведени в информационната система. Въвеждането на данни следва да бъде автоматизирано, доколкото е възможно, за да се намалят административните грешки, а отнасянето на данните следва да се преглежда и тества редовно спрямо одобрена версия на модела. В допълнение следва да има достатъчна документация относно основните източници на данни, използвани в процеса за измерване на риска на институцията. Институциите следва също да установят подходящи механизми за потвърждаване на точността на процеса на събиране и надеждността на резултатите от модели. Тези механизми следва да потвърдят точността и надеждността на данните.

Вътрешна отчетност

144. Вътрешните системи за отчитане на риска на институциите следва да предоставят навременна, точна и изчерпателна информация относно тяхната експозиция към РКСБП. Честотата на вътрешните отчети следва да бъде поне тримесечна.
145. Вътрешните отчети следва да се представят на ръководния орган или неговите пълномощници с подходящи нива на обобщаване на информацията (по ниво на консолидация) и да се преглеждат редовно. Отчетите следва да съдържат информация, насочена към конкретното ръководно ниво (напр. ръководен орган, висше ръководство) и към конкретната ситуация на институцията и икономическата среда.
146. Отчетите за РКСБП следва да предоставят обобщена информация, както и достатъчно поддържаща информация, за да се позволи на ръководния орган или неговите пълномощници да оценят чувствителността на институцията към промени в пазарните условия и други важни рискови фактори. Съдържанието на отчетите следва да отразява промените в рисковия профил на институцията и в икономическата среда и да сравнява текущата експозиция с позволените лимити.
147. Отчетите за РКСБП следва редовно да включват резултатите от прегледите на моделите и одитите, както и сравнения на миналите прогнози или рискови оценки със случилите се стойности, за да се разпознаят потенциалните недостатъци на моделирането. Портфейлите, които могат да бъдат засегнати от значителни движения в оценката по пазарна стойност, следва да бъдат ясно установени, а въздействието следва да бъде следено в рамките на УИС на институцията и да подлежи на наблюдение в съответствие с другите портфейли с експозиция към пазарен риск.

148. Макар че видовете отчети, изготвяни за ръководния орган или неговите пълномощници, варират в зависимост от състава на портфейла на институцията, те следва да включват, като се вземат предвид точки 146 и 147, следното:

(а) Кратко изложение на обобщените експозиции към РКСБП на институцията по отношение на различните измерители за РКСБП. Следва да бъдат установени и обяснени активите, пасивите, задбалансовите експозиции и стратегиите, които определят нивото и посоката на РКСБП; и

(б) основни допускания от моделирането.

149. Въз основа на тези отчети ръководният орган или неговите пълномощници следва да могат да оценят чувствителността на институцията към промени в пазарните условия и други важни рискови фактори, по-специално по отношение на портфейлите, които потенциално биха били засегнати от значителни движения в оценката по пазарна стойност.

150. Вътрешната система за измерване на риска следва да генерира отчети във формат, който позволява на различните нива на управление на институцията да разбират лесно отчетите и своевременно да вземат подходящи решения. Отчетите следва да представляват основата за редовно наблюдение на това дали институцията работи в съответствие със стратегията си.

Управление на модела

151. Институциите следва да гарантират, че утвърждаването на методите за измерване на РКСБП — които следва да се преглеждат и утвърждават независимо от тяхната разработка — и оценката на съответния риск, свързан с модела, се обхващат от формален процес за поддържане на политика, който следва да бъде прегледан и одобряван от ръководния орган или неговите пълномощници. Политиката следва да е неразделна част от управленските процеси за управление на риска, свързан с модела, и следва да уточнява:

(а) ръководните роли и да определя кой е отговорен за разработването, утвърждаването, документацията, въвеждането и използването на модели; и

(б) отговорностите за наблюдение на моделите, както и политиките, включително разработването на процедури за начално и текущо утвърждаване, процеси за оценка на резултатите, одобрение, контрол на версиите, за изключения, ескалация, модификация и изваждане от употреба.

4.6 Наблюдение на РКСБП

4.6.1 Общ подход за наблюдение на РКСБП

152. Институциите следва да въведат надеждна вътрешна система за измерване (ВСИ), която обхваща всички компоненти и източници на РКСБП, относими за бизнес модела на институцията.
153. Институциите следва да наблюдават своята експозиция към РКСБП от гледна точка на потенциалните промени в различните измерители за РКСБП. Институциите следва да използват допълващите се характеристики на различните подходи, за да обхванат сложното естество на РКСБП за краткосрочните и дългосрочни времеви хоризонти. По-специално, институциите следва да измерват и наблюдават (i) цялостното въздействие на ключовите допускания при моделирането върху различните измерители за РКСБП (ii) и РКСБП на своите деривати в банковия портфейл, когато е приложимо за бизнес модела.

4.6.2 Методи за наблюдение на РКСБП

154. Институциите следва да разработят и използват свои собствени допускания и методи за изчисляване за оценката на РКСБП. Изборът на методика за измерване следва да бъде подходящ за сложността на самата банка.
155. Ограниченията на всеки използван количествен инструмент и модел следва да са напълно разбрани от институцията и тези ограничения следва да се вземат предвид в процеса на управление на РКСБП. При оценката на РКСБП институциите следва да са наясно с рисковете, които могат да се появят като следствие от счетоводното третиране на транзакциите извън търговския портфейл.
156. По изключение, при практическото прилагане на точка 120 и от съображения за пропорционалност институциите могат да включват идиосинкратични компоненти на кредитния спред при наблюдението на РКСБП, при условие че се гарантира, че измерителите ще доведат до по-консервативни резултати.

4.6.3 Допускания при наблюдението на РКСБП

157. При измерването на РКСБП институциите следва да разбират напълно и да документират ключовите допускания на моделирането. Тези допускания следва да са съобразени с бизнес стратегиите и да се тестват редовно.
158. Институциите следва да вземат предвид последствията на счетоводните практики за измерването на РКСБП, по-специално за измерителите за нетния лихвен доход при промени в пазарната стойност.

159. Ако надеждността и стабилността на допусканията за диверсификация са надлежно утвърдени и документирани, може да е възможна диверсификация между РКСБП и ЛРБП. При същото условие може да са възможни допускания за диверсификация между РКСБП и други рискове. Ефектите от диверсификацията следва да бъдат оценени достатъчно консервативно, за да се приеме, че са достатъчно стабилни дори при икономически спадове и при пазарни условия, които са неблагоприятни за структурата на дейността и риска на институцията. Във всеки случай институциите следва да имат отделни оценки на РКСБП и други рискове (включително ЛРБП).
160. С промяната на пазарните условия, конкурентната среда и стратегиите във времето институциите следва да преглеждат значимите допускания при измерването поне веднъж годишно и по-често в периоди на бързопроменящи се пазарни условия.
161. За целите на РКСБП институциите следва да изготвят разумна документация в подкрепа на допусканията и процедурите за своите политики и да включат процес за тяхното наблюдение. За целите на РКСБП институциите следва да разбират въздействието на избраните инвестиционни стратегии, свързани с РКСБП.

Приложение I - Методи за измерване на ЛРБП (неизчерпателен списък)

Моделиране на парични потоци	Показател	Описание	Обхванати рискове	Ограничения на показателя
Безусловни парични потоци (допуска се, че времето на паричните потоци не зависи от конкретния сценарий за лихвения процент)	На базата на нетен лихвен доход: • Анализ на несъответствията: Несъответствие на преоценяването • Фокус върху компонента на нетния лихвен доход (НЛД): Промяна в НЛД	Анализът на несъответствията разпределя всички чувствителни на лихвения процент инструменти в предварително определени времеви интервали съгласно техните дати за преоценка или падеж, които са или договорно определени, или базирани на поведенчески допускания. Изчислява нетните позиции („несъответствия“) във всеки времеви интервал. Прави приближение на промяната на стойност на нетния лихвен доход, произтичаща от изменение в кривата на доходността, като умножава всяка нетна позиция по съответната промяна на лихвения процент.	Риск от несъответствие (само паралелен риск)	<ul style="list-style-type: none"> Показателят изчислява приблизителната стойност на риска от несъответствие само линейно. Основава се на допускането, че всички позиции в даден времеви интервал падежират или се преоценяват едновременно. Не може да изчисли базисния и опционния риск.
	Икономическа стойност: • Анализ на дюрацията: Модифицирана дюрация/PV01 на капитала	Модифицираната дюрация изчислява приблизително относителната промяна в нетната текуща стойност на финансов инструмент, породена от пределно паралелно изместване от един процент в кривата на доходността. <i>Модифицираната дюрация на капитала</i> измерва експозицията на институцията към риск от несъответствие в нейния банков портфейл. PV01 на капитала се получава от модифицираната дюрация на капитала и измерва абсолютната промяна в стойността на капитала,	Риск от несъответствие (само паралелен риск)	<ul style="list-style-type: none"> Показателят се прилага само за пределни измествания в кривата на доходността. При наличие на изпъкналост той може да подцени ефекта от големи движения на лихвените проценти. Прилага се само за паралелни измествания в кривата на доходността.

Моделиране на парични потоци	Показател	Описание	Обхванати рискове	Ограничения на показателя
		<p>породена от паралелно изместване от 1 базисна точка (0,01%) в кривата на доходността.</p> <p>Началната точка е разпределението на всички парични потоци на чувствителните към лихвения процент инструменти във времеви интервали. За всеки вид инструмент се избира подходяща крива на доходността. Модифицираната дюрация за всеки инструмент се изчислява от промяната в неговата нетна текуща стойност, породена от паралелно изместване от 1 процент в кривата на доходността. Модифицираната дюрация на капитала се определя като от модифицираната дюрация на активите умножена по активите, разделени на капитала, се извади модифицираната дюрация на пасивите, умножена по пасивите, разделени на капитала. PV01 на капитала се получава от умножаването на модифицираната дюрация на капитала по стойността на капитала (т.е. активи минус пасиви) и деление на 10 000, за да се достигне до промяната в стойността за базисна точка.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Не може да измери опционния риск и обхваща базисния риск в най-добрия случай частично.
	<ul style="list-style-type: none"> • Частична модифицирана дюрация/частична PV01 	<p>Частичната модифицирана дюрация на даден инструмент за определен времеви интервал се изчислява като модифицираната дюрация по-горе, но не цялата крива на доходността се измества паралелно, а само сегментът от кривата на доходността, който съответства на времеви интервал. Тези частични измервания показват чувствителността на пазарната стойност на банковия портфейл към пределно изместване в кривата на доходността в конкретни падежни сегменти. Към частичният измерител на всеки времеви интервал може да се приложи различно по</p>	<p>Риск несъответствие (паралелен и непаралелен риск)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Показателят се прилага само за пределни промени в лихвените проценти. При наличие на изпъкналост показателят може да подцени ефекта от по-големи движения на лихвените проценти. • Не може да изчисли базисния и опционния риск.

Моделиране на парични потоци	Показател	Описание	Обхванати рискове	Ограничения на показателя
<p>Парични потоци, частично или изцяло зависещи от лихвения сценарий (приема се, че времето на паричните потоци на опции, инструменти с вградени, изрични опции и – при по-усъвършенствани подходи – инструменти, при които падежът зависи от поведението на клиента, се моделират в зависимост от</p>	<p>На базата на нетен лихвен доход: Фокус върху компонента на нетния лихвен доход (НЛД):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Промяна в НЛД 	<p>големина изместване, така че да може да се изчисли ефектът от промяната във формата на кривата на доходността за целия портфейл.</p> <p>Промяната в НЛД е основан на доходността показател, който измерва промяната в нетния лихвен доход за определен времеви хоризонт (обикновено 1—5 години), породена от внезапно или постепенно движение на лихвените проценти.</p> <p>Началната точка е отнасянето на всички парични потоци на чувствителните към лихвения процент инструменти спрямо (скъсени) времеви интервали (или като се използват точните дати на преоценка за отделните позиции при по-усъвършенствани системи).</p> <p>Базисният сценарий за изчислението отразява текущия корпоративен план на институцията, за да се прогнозира обема, ценообразуването и датите на преоценка на бъдещите бизнес трансакции. Лихвените проценти, използвани за изчисляването на бъдещите парични потоци при базисния сценарий, се получават от форуърдните проценти, подходящите спредове или очакваните от пазара проценти за различните инструменти.</p> <p>При оценката на възможния мащаб на промените в НЛД, банките използват допускания и модели, за да прогнозира поведението на лихвените проценти, падежа на съществуващите активи, пасиви и задбалансови позиции и тяхната потенциална замяна.</p>	<p>Риск от несъответствие (паралелен и непаралелен), базисен риск и, ако всички парични потоци са моделирани да зависят от сценария, също и опционен риск</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Чувствителност на изходните данни към допусканията за моделирането и поведението. • Сложност.

Моделиране на парични потоци	Показател	Описание	Обхванати рискове	Ограничения на показателя
лихвения сценарий)		<p>Показателите, основани на нетния лихвен доход, могат да бъдат разграничени в зависимост от усъвършенстването на прогнозирането на бъдещите парични потоци: простите модели с преустановяване предполагат, че съществуващите активи и пасиви падежират и не се заменят; моделите с постоянен баланс приемат, че активите и пасивите с настъпващ падеж се заменят със сравними инструменти; докато най-сложните динамични модели на паричните потоци отразяват бизнес реакциите към различни лихвени среди в размера и състава на банковия портфейл.</p> <p>Всички основани на доходността показатели могат да се използват в сценариен или стохастичен анализ. Доходите под риск (ДПР) са пример за последния, който измерва максималната промяна на НЛД на дадено ниво на доверителност.</p>		
	<p>Икономическа стойност: Фокус върху икономическата стойност на капитала (ИСК) • Промяна в ИСК</p>	<p>Промяната в ИСК е промяна в нетната текуща стойност на всички парични потоци, произлизащи от активи, пасиви и задбалансови позиции в банковия портфейл, породена от промяна в лихвените проценти, като се приема, че всички позиции в банковия портфейл не се подновяват.</p> <p>Лихвеният риск може да бъде оценен чрез ДИСК за конкретни лихвени сценарии или чрез разпределението на ДИСК, като се използват Монте Карло симулации или исторически симулации. Икономическата стойност под риск (ИСП) е пример за последното, което измерва максималната промяна на стойността на капитала на дадено ниво на доверителност.</p>	<p>Риск несъответствие (паралелен и непаралелен), базисен риск и, ако всички парични потоци са моделирани да зависят от сценария, също и опционен риск</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Чувствителност на изходните данни към допусканията за моделирането и поведението. • Стохастичните показатели, които изискват допускане за разпределението, могат да не успеят да обхванат рисковете от опашката или нелинейностите • Подходите на пълна преоценка Монте Карло са сложни за изчисление и могат да бъдат трудни за тълкуване („черна кутия“) • Сложност.

Приложение II — Матрица на усъвършенстваността за измерване на ЛРБП

Институциите следва да прилагат за своите измерители на риска най-малко нивото на усъвършенстваност, показано в таблицата по-долу, съответстващо на тяхната категоризация съгласно Насоките относно ПНПО. Когато сложността или мащабът на бизнес модела на институцията са значителни, институцията следва, независимо от размера ѝ, да въведе и прилага измерители на риска, които отговарят на конкретния ѝ бизнес модел и обхващат по подходящ начин всички чувствителности. Всички съществени чувствителности към промени в лихвените проценти следва да бъдат обхванати по подходящ начин, включително чувствителността към поведенчески допускания.

Институциите, предлагащи финансови продукти, съдържащи вградени опционалности, следва да използват системи за измерване, които могат адекватно да обхванат чувствителността на опциите към промени в лихвените проценти. Институциите с продукти, осигуряващи поведенчески опционалности за клиенти, следва да използват адекватни подходи за моделиране на условните парични потоци, за да изчислят ЛРБП по отношение на промените в поведението на клиентите, които могат да възникнат при различни лихвени стрес сценарии.

Четири категории, посочени в таблицата на усъвършенстваността по-долу, отразяват категоризацията на институциите, установена в Насоките на ЕБО относно ПНПО. Различните категории отразяват различния размер, структура и естество, мащаб и сложност на дейностите на институциите; като категория 1 съответства на най-усъвършенстваните институции.

Показател и моделиране на ЛРБП **Показателни надзорни очаквания относно показателя и моделирането на ЛРБП в зависимост от нивото на сложност на институцията**

Моделиране на парични потоци	Показател	Институция категория 4	Институция категория 3	Институция категория 2	Институция категория 1
Безусловни парични потоци (допуска се, че времето на паричните потоци не зависи от конкретния сценарий за лихвения процент)	На базата на нетен лихвен доход: Анализ на несъответствията: ● Несъответствие на преоценяването	Времени интервали, посочени в стандартите на Базелския комитет по банков надзор „Принципи на управление и надзор на лихвения риск в банковия портфейл“ от стандартите на БКБН от април 2016 г.		<i>[Несъответствие въз основа на променящия се размер и състав на банковия портфейл, дължащо се на бизнес отговорите на различни лихвени условия. Включително прогнозни търговски маржове в съответствие с лихвения сценарий (вж. раздел 4.3 относно измерването на ЛРБП).]</i>	
	Икономическа стойност: Анализ на дюрацията: ● Модифицирана дюрация/PV01 на капитала ● Частична модифицирана дюрация/частична PV01	на на на	Времени интервали, указани в стандартите на БКБН. Прилагане на стандартни шокове. Модел на кривата на доходността с точки, съответстващи на времените интервали.	Времени интервали, указани в стандартите на БКБН, приложение на тегла на частична дюрация. Приложение на стандартни шокове и други лихвени шокови и стрес сценарии (вж. раздел 4.3 относно измерването на ЛРБП). Модел на кривата на доходността с точки, съответстващи на времените интервали.	<i>[Частична дюрация, изчислена по вид инструмент и времеви интервал. Приложение на стандартни и други лихвени шокови и стрес сценарии (вж. раздел 4.3 относно измерването на ЛРБП). Модел на кривата на доходността с точки, съответстващи на времените интервали.]</i>

Показател и моделиране на ЛРБП

Показателни надзорни очаквания относно показателя и моделирането на ЛРБП в зависимост от нивото на сложност на институцията

<p>Парични потоци, На базата на нетен частично или изцяло лихвен доход: зависещи от лихвения сценарий (времето на паричните потоци на опции, инструменти с вградени, изрични опции и — при по-усъвършенствани подходи — инструменти, при които падежът зависи от поведението на клиента, се моделира в зависимост от лихвения сценарий)</p>	<p>Стандартни шокове, прилагани към приходите постояннен счетоводен баланс. На основата на времевите интервали, указани в стандартите на БКБН.</p>	<p>Стандартни и други лихвени шокови и стрес сценарии за кривата на доходността (вж. раздел 4.3 <i>относно измерването на ЛРБП</i>), прилагани към приходите, отразяващи постояннен счетоводен баланс или опростени допускания относно бъдещото развитие на дейността.</p>	<p>Стандартни и други лихвени шокови и стрес сценарии за кривата на доходността и между ключовите пазарни проценти поотделно (вж. раздел 4.3 <i>относно измерването на ЛРБП</i>), прилагани върху приходите, прогнозирани от бизнес план или постояннен счетоводен баланс. Включително прогнозни търговски маржове в съответствие с лихвения сценарий (вж. раздел 4.3 <i>относно измерването на ЛРБП</i>).</p>	<p>Всеобхватни лихвени и стрес сценарии, комбиниращи измествания в кривите на доходността с промени в базисните и кредитните спредове, както и промени в поведението на клиентите, се прилагат за вторично прогнозиране на бизнес обемите и доходите за измерване на разликата в сравнение с базисния бизнес план. Включително прогнозни търговски маржове в съответствие с лихвения сценарий (вж. раздел 4.3 <i>относно измерването на ЛРБП</i>).</p>
<p>Икономическа стойност: •Икономическа стойност на капитала (ИСК)</p>	<p>Прилагане на стандартни и други лихвени шокови и стрес сценарии за кривата на доходността (вж. раздел 4.3 <i>относно измерването на ЛРБП</i>), използвайки времеви интервали, както е указано в стандартите на БКБН; точки от кривата на доходността, съответстващи на времеви интервал.</p>	<p>Измерител, изчислен на основата на транзакция или парични потоци. Приложение на стандартни и други лихвени шокови и стрес сценарии за</p>	<p>Подробни лихвени и стрес сценарии, комбиниращи измествания в кривата на доходността с промени в базисните и кредитните спредове, както и промени в</p>	

Показател и моделиране на ЛРБП

Показателни надзорни очаквания относно показателя и моделирането на ЛРБП в зависимост от нивото на сложност на институцията

кривата на поведението на доходността и между клиентите. Адекватни ключовите пазарни точки при всички проценти поотделно криви на доходността. (вж. раздел 4.3 Пълна оценка на опционалността. *относно измерването на ЛРБП*). Адекватни точки в кривите на доходността. Пълна оценка на опционалността. Сценариен анализ, допълнен от Монте Карло симулации или исторически симулации на портфейлите със съществена опционалност. Ежедневно актуализиране на рисковите фактори.

